

Couvent de la Salette

Chambres de charme & Spa • Millau

www.la-salette.fr

DELEGEER UW KUNST
INHOUDE PRODUCTIE
AAN AMA.

Simpel... Er is niets beters!

Blue Dancer with Happy Handles (2021), King Houndekpinkou

Met dank aan Galerie Vallois

AMA

Art Media Agency

Chef:	Pierre Naquin
Hoofdredacteur:	Carine Claude Stéphanie Perris Gilles Picard Clément Thibault
Redactie:	Carine Claude Stéphanie Perris
Auteurs:	Carine Claude Diotima Schuck
Vertaling:	Fui Lee Maisha Schimpelsberger Sara Ketelaar Tip Ketelaar Carole Schuermans
Grafisch ontwerp:	Pierre Naquin
Lay-out:	Pierre Naquin
Proeflezen:	Stéphanie Perris Laura Archer
Beeldbewerking:	Pierre Naquin
Contact:	news@artmediaagency.com
Distributie:	260.000+ digitale abonnees

WILLOW

Iris in Lily Pads (2022), Pei-Hsuan Wang

Met dank aan Ballon Rouge

EVENEMENT

ceramic brussels 2024 _____ **8**

INTERVIEW

G. Parmentier en J.-M. Dimanche _____ **18**

FOCUS

Keramiëkschool _____ **28**

NOTTIES

ceramic brussels art prize _____ **34**

PORTRET

Johan Creten _____ **46**

MARKT

Keramiëkmarkt _____ **52**

ZOOM

Hedendaagse geschiedenis van de keramiëk _____ **60**

GETUIGENISSEN

Galeriehouders en keramiëk _____ **66**

EVENEMENT

Zonder titel (2023), Laurent Dufour

Met dank aan Galerie Lefebvre & Fils

ACTIVISTISCHE KERAMIEK

Het is een baanbrekend evenement. ceramic brussels, de enige internationale beurs uitsluitend gewijd aan hedendaagse keramiek, vindt plaats van 25 tot 28 januari 2024 in Tour & Taxis. Een “militante” beurs, naar de wens van de twee mededirecteurs, Gilles Parmentier en Jean-Marc Dimanche.

Veranderende percepties. Keramiek, lang ondergewaardeerd door de hedendaagse kunstwereld, trekt steeds meer kunstenaars en verzamelaars aan en vindt zijn weg naar de meest prestigieuze galerieën. Toch was er nog nooit een belangrijke beurs aan gewijd. Met dit besef besloot het Frans-Belgische duo Jean-Marc Dimanche en Gilles Parmentier [zie p.18] dit gat op te vullen door een beurs te creëren die 100% aan het medium zou zijn gewijd. De beurs zou worden gehouden in Tour & Taxis, een locatie bij kunstliefhebbers bekend vanwege Brafa, Art Brussels en meer recentelijk Art on Paper.

“Ik heb altijd meegewerkt aan tentoonstellingen en biënnales, maar ik had nooit gedacht dat ik ooit een beurs zou organiseren”, geeft Jean-Marc Dimanche toe. Deze kunstnijverheidsexpert, die twintig jaar aan het hoofd stond van het designbureau V.I.T.R.I.O.L. voordat hij samen met Florence Guillier-Bernard Maison Parisienne oprichtte, was ook adviseur van Z.K.H. de erfgroothertogin van Luxemburg. Als algemeen commissaris van de biënnale De Mains De Maîtres stond hij ook aan het hoofd van ELEVENSTEENS, een Brusselse privéruimte gewijd aan kunst en materiaal. Hij vervolgt: “Toen ik Gilles ontmoette bij ceramic brussels [Gilles Parmentier is de directeur van deze internationale tekensalon in Brussel, noot van de redactie], vroeg hij me wat voor beurs ik zou willen doen en bood me aan hem drie keuzes te geven. Zonder aarzelen antwoordde ik: Keramiek, keramiek, keramiek.”

Terug in de gratie

De laatste tien jaar staat hedendaagse keramiek steeds meer in de belangstelling. De kunstkritiek is lovend, scholen heropenen hun lang

verwaarloosde keramiekafdelingen en de markt en instellingen merken het op. Vorig jaar was “The Flames: The Age of Ceramics” in het Museum of Modern Art in Parijs. Hier werden 350 stukken uit verschillende tijdperken tentoongesteld, waarmee de vastgeroeste hiërarchie van kunstvormen, waar sommige als nobeler worden beschouwd dan anderen, in twijfel werd getrokken. Het is een oud debat, maar een diepgewortelde realiteit. Het is gemakkelijk om te vergeten dat de giganten van de moderne kunst allemaal keramiek omarmden vanwege de plastische kwaliteiten ervan, waardoor ze mediums konden hybridiseren, het academisme konden uitdagen en genrebarrières konden doorbreken [zie p.60].

De Vlaamse kunstenaar Johan Creten, eregast op deze eerste editie [zie p.46], geeft toe dat hij een groot deel van zijn leven heeft gewijd aan het verdedigen van het idee dat keramiek op hetzelfde niveau moet worden erkend als de belangrijkste media van de hedendaagse kunst, zoals schilder- en beeldhouwkunst, vooral in een tijd waarin conceptuele

3 vragen aan... Stéphanie Pécourt

kunst dominant was. “Is het niet juist de ontologie van de hedendaagse kunst, de kunst van nu en hier, om canons te ‘onttronen’ en grenzen te laten vervagen?” vraagt Stéphanie Pécourt, directeur van het Centre Wallonie-Bruxelles [zie kader], zich af. Ze voegt eraan toe: “Lange tijd werd keramiek door sommigen beschouwd als een praktijk die werd gekwalificeerd als ‘ambachtelijk’ of zelfs als ‘puur utilitair of decoratief en decoratief’ — alsof dit onmiddellijk een hiërarchie impliceerde — maar sinds enkele jaren lijkt keramiek te genieten van een sterke heropleving van de belangstelling van zowel verzamelaars als van degenen wier meningen in de hedendaagse kunst als legitiem en normatief worden beschouwd.”

“De organisatie van een beurs gewijd aan keramiek in Brussel is niet meer dan logisch”, beweert Thomas Ghaye van galerie La peau de l’Ours, die exposeert op ceramic brussels [zie p.66]. “België heeft een rijke geschiedenis met dit medium. Het is al lang een belangrijk centrum van keramiekproductie in Europa en de Belgen hebben een bijzondere genegenheid voor dit medium. Bovendien hebben we een uitstekende kunstschool, La Cambre, met een uitzonderlijke keramiekafdeling die de laatste jaren getalenteerde jonge kunstenaars heeft voortgebracht. Ik heb dit tijdperk niet meegemaakt als galeriehoudster, maar heel lang werd keramiek gedegradeerd tot een minder belangrijk medium en ambacht, en was het stiefkind

Stéphanie Pécourt is de directeur van het Centre Wallonie-Bruxelles.

Hoe gebruiken hedendaagse kunstenaars keramiek?

Net als andere gereedschappen en media, zoals textiel of digitale media, lijkt keramiek een van de instrumenten te zijn waarin veel kunstenaars investeren en waarmee nieuwe creaties kunnen worden gevirtualiseerd. Onder de persoonlijkheden van wie we werken hebben geprogrammeerd in het Centre Wallonie-Bruxelles, zijn er maar weinig die hun potentieel en verlangens uitsluitend op dit expressiemedium concentreren. Velen van hen hebben een zeer “gedesacraliseerde” relatie met het medium en putten uit technieken die hun aspiraties dienen.

Hoe gaan de jongere generaties kunstenaars om met het doorbreken van de barrières tussen de media in de kunst? Welke rol speelt keramiek in deze nieuwe interpretatie van werken?

Ongetwijfeld maakt keramiek het mogelijk om het vraagstuk van het artistieke gebaar en de tijdelijkheid ervan opnieuw te bekijken en stelt het fundamenteel de vraag naar de status van de kunstenaar en het werk, vooral in zijn dimensie van perfectie. De groeiende interesse in bescheiden, feilbare, minder demiurgische praktijken — de overweging van niet-menselijke performativiteiten, inclusief die van het materiaal zelf — draagt bij aan de herwaardering van praktijken als keramiek.

Verzamelen sommige verzamelaars “alleen maar” keramiek?

In the verzamelingen die ik heb kunnen ontdekken en onderzoeken, zijn er sommige die zich, hoewel ze zich niet alleen richten op keramische acquisities, inderdaad onderscheiden door middel van een breed tropisme “gereserveerd voor”.

van de kunstacademies.

Maar vandaag de dag gebeurt er iets op de markt, op beurzen en in scholen.” Dit standpunt wordt beaamd door Delphine Guillaud van de Parijse galerie backlash: “Steeds meer verzamelaars interesseren zich voor deze discipline en kopen stukken aan. Het is iets minder intimiderend dan een paar jaar geleden en dit medium heeft eindelijk zijn verdiende plaats gevonden.”

Co-constructie

Voor de lancering van de beurs hebben de twee mededirecteuren vooraf het hele ecosysteem van de hedendaagse keramiek geraadpleegd en zich omringd met het advies van een adviesraad bestaande uit prominenten uit het veld. Hiertoe behoren natuurlijk Johan Creten, maar ook Christine Germain-Donnat, directeur van het Museum voor Jacht en Natuur; Magdalena Gerber, van het centrum voor experimentatie en

De vraag naar het artistieke gebaar en de uitmuntendheid ervan lijkt een van de vragen te zijn die dit ondergewaardeerde medium opnieuw legitimeren. De verontwaardiging, de vervorming, het uitwissen van keramiek zelf in zijn dimensie als ‘mooi’ artefact heeft, denk ik, ook bijgedragen aan de herpositionering van dit medium.

— *Stéphanie Pécourt*

Zicht op de tentoonstelling "Embers and shapes"

© Athina Coufo. Met dank aan Grège Gallery

Zonder titel (2023), Renata Petersen

Met dank aan Cerámica Suro

Zonder titel (Gigantor, 2021), Stan Edmondson

© Stan Edmondson. Met dank aan SPAX Projects

Het materiaal klei heeft zijn eigen complexiteit: het is de combinatie van de vier elementen: aarde, water, lucht, vuur. Ik werd getroffen door de zeer poëtische benadering van Lee Ufan tijdens zijn residentie in de Manufacture de Sèvres van het maken van keramiek. Volgens hem was vuur een medeschepper. Zijn werking, soms onvoorspelbaar, zorgde voor onverwachte resultaten die bevorderlijk waren voor het creatieve proces.

— Catherine Dobler

3 vragen aan... Catherine Dobler

realisatie in hedendaagse keramiek van HEAD in Genève; Geertje Jacobs, directeur van het EKWC, een beroemde Nederlandse residentie, en Ludovic Recchia, directeur van Keramis. Allemaal zijn het vertegenwoordigers van gerenommeerde instellingen in het vakgebied met wie de twee medeorganisatoren de programmering zorgvuldig hebben geselecteerd en samengesteld.

Als gevolg hebben meer dan zestig internationale topgalerieën gereageerd. Een zeldzaamheid voor een eerste editie in de uiterst competitieve wereld van de kunstmarkten. "Het was een gewaagde gok om het evenement in een jaar op te zetten, maar ons duo werkt heel goed dankzij onze wisselwerking," zegt Gilles Parmentier over de opzet van het evenement met Jean-Marc Dimanche. "In een jaar hebben we de tijd gehad om elkaar te leren kennen en samen te werken. Dankzij onze respectievelijke ervaringen kunnen we onze impact in Brussel, Luxemburg, Parijs en Europa aanzienlijk vergroten. Het resultaat zal voelbaar zijn in deze eerste editie, want het is de oogst van $1 + 1 = 3$."

Bezoekers kunnen een divers panorama verwachten dat alle gebieden van keramische creatie beslaat - en niet alleen ultramoderne artistieke creatie. In backlash is een solotentoonstelling gewijd aan de Mongoolse kunstenaar Odonchimeg Davaadorj "die al jaren met keramiek

Catherine Dobler is de oprichter van de Stichting L'Accolade.

Waarom wilde je deelnemen aan de ceramic brussels art prize?

Ik wilde aan de prijs deelnemen om verschillende redenen. Ik heb een zekere vertrouwdheid met het boetseren, omdat ik jarenlang lessen heb gevolgd in de Ateliers du Carrousel bij Pascale Morice, beeldhouwster en winnares van de Bourdelleprijs. De oefening is zowel fysiek als delicaat. De tweede reden is de ontdekking in Los Angeles van een zeer levendige keramieksceen, waar zeer vrij met vormen en kleuren wordt gespeeld, echte sculpturen. De derde reden is de ontmoeting met Jean-Marc Dimanche, dankzij Stéphanie Pécourt, die zich al vroeg interesseerde voor artistieke creaties in textiel en keramiek, toen deze praktijken nog grotendeels miskend of onderschat werden. Tot slot was het feit dat de eregast van dit evenement Johan Creten is, wiens atelier ik heb mogen bezoeken in Montreuil, een extra reden om deel te nemen aan deze prijs [zie p.46].

Hebben jullie al residenties of tentoonstellingen gewijd aan keramiek georganiseerd?

Nu onze trilogie over het levende ten einde loopt, starten we in 2024 met een nieuw seizoen van residenties onder de titel "Tremblements de la Terre", met kunstenaars die de aarde gebruiken als artistiek expressiemiddel [...]. Wij, Christopher Yggdre, de artistiek directeur van de stichting, en ik, zijn enthousiast om de winnaars van Ceramic Art Brussels te ontdekken en één van hen uit te nodigen voor een residentie van twee maanden. Voor ons is het een bron om ons onderzoek te voeden en te verrijken, en het is een genoegen om toegang te hebben tot deze dossiers en ze dan "in het echt" te ontdekken in Brussel.

Waarom interesseren steeds meer jonge kunstenaars zich in hun werk voor keramiek?

Ik denk dat er in Frankrijk steeds meer sprake is van een nauwe relatie tussen kunstenaars en ambachtslieden. Ik zie dit vooral in de programma's van kunstschole. Het vraagt ook veel van studenten die deze handelingen en vaardigheden willen leren. Kunst is een vorm van ongestructureerd en onbegrensd werk dat emoties, gevoelens en een visie uitdrukt. Vakmanschap daarentegen verwijst naar een activiteit waarbij het gaat om creatie met eigen handen, handvaardigheid. In een onzeker tijdperk als het onze, waarin het digitale en virtuele zoveel ruimte innemen in ons leven en onder onze vingers, met technologieën die voor ons denken en via reclamevensters suggereren wat we net hebben verlangd, denk ik dat steeds meer jonge mensen de behoefte voelen om opnieuw contact te maken met de werkelijkheid via hun handen, hun lichaam, hun sensaties, via knowhow. Want in de handeling zit, en dat vergeten we vaak, een vorm van concentratie, dicht bij meditatie die het onbewust en op een natuurlijke manier verbindt met de hele menselijke gemeenschap en die van de levenden.

Een hele generatie jonge kunstenaars probeert afstand te nemen van het conceptuele en digitale om weer contact te maken met het materiaal, met behulp van milieuvriendelijke materialen. Keramiek maakt dit mogelijk.

— *Jean-Marc Dimanche*

werkt en via deze techniek al het Mongoolse erfgoed uit haar kindertijd vertolkt”, legt Delphine Guillaud uit. “Sjamanistische geesten en steppenlandschappen vormen haar artistieke universum.”

De galerie Transit, een voorloper in het presenteren van keramiek, met name door het werk van Johan Creten al vroeg te verdedigen, toont werken van Thomas Huber, Nikita Kadan, Jenny Watson en Kocheisen & Hullman, evenals recente werken van Michael Sailstorfer. Ondertussen presenteert galerie Patrick & Ondine Mestdagh “From The Delville Collection”, een selectie Japanse keramiek van verzamelaar Didier Delville, waaronder de verbazingwekkende porseleinen linten van onwerkelijke lichtheid gemaakt door Kino Satoshi. “Japan is al lang een centrum van uitmuntendheid in keramiek, maar in de 20^e eeuw begonnen veel van zijn beroemde tradities te ontwikkelen in de richting van de meest innovatieve en creatieve cultuur,” legt de verzamelaar uit [zie p.66]. Meesters van het medium bewerken klei op onconventionele en verrassende manieren, een balans tussen traditie en innovatie, een unieke kracht die zelden een equivalent vindt in het Westen.

Vier doelstellingen

“We streven vier doelstellingen na”, vat Gilles Parmentier samen. “Ten eerste, de diversiteit van artistieke benaderingen van keramiek onder de aandacht brengen door de selectie van internationale galerieën en de deelname van toonaangevende mondiale instellingen en spelers; ten tweede, een uniek platform bieden voor

uitwisselingen op hoog niveau en interacties en samenwerkingen aanmoedigen; ten derde, bijdragen aan de inhoudelijke productie door de publicatie van een jaarlijks magazine gewijd aan keramiek; en ten vierde, de ceramic brussels art prize lanceren, een Europese oproep voor projecten met een internationale jury en verschillende prijzen die tijdens de beurs worden uitgereikt.”

Voor de eerste editie beloont de ceramic brussels art prize verschillende Europese kunstenaars om “de vitaliteit en diversiteit van de hedendaagse keramiekpraktijk te benadrukken, hedendaagse creaties te ondersteunen en nieuwe uitwisselingen tussen kunstenaars, instellingen, galeries en het publiek van de beurs te stimuleren.” De winnaars zullen te zien zijn in een groepstentoonstelling samengesteld door Jean-Marc Dimanche tijdens de beurs en in een publicatie. Tijdens de opening worden ook verschillende prijzen uitgereikt aan kunstenaars, waaronder een solotentoonstelling tijdens de tweede editie van ceramic brussels in 2025 en een internationale residentie bij de stichting LAccolade [zie kader p.15]. “De ontmoeting met Jean-Marc Dimanche is een van de redenen waarom ik me wilde inzetten voor deze prijs”, vertelt Catherine Dobler, oprichtster van LAccolade, een stichting in Frankrijk en Los Angeles die residenties voor kunstenaars organiseert. “Al vroeg verdedigde hij textiel- en keramiekcreaties, in een tijd waarin deze praktijken in Europa nog grotendeels werden gedenigreed of onderschat. Hoe vaak werd hem niet gevraagd waarom hij zo gepassioneerd was over ‘vrouwenwerk’, over naaien en pottenbakken!” De winnaars van deze eerste editie 2023 zijn: Audrey Ballacchino; François Bauer; Duo vertigo, het project van de twee Franse kunstenaars Nitsa Meletopoulos en Victor Alarçon; Damien Fragnon; Elsa Guillaume; Ming-Miao Ko; Jonas Moënné; Inup Park; Antoine Moulinard; en Joke Raes. Een vol programma van ontmoetingen, lezingen, conferenties en andere bezoeken sluit de vier dagen van het evenement af “om uitwisselingen te stimuleren en het debat aan te gaan”, aldus de wens van de twee mededirecteuren. Nu de keramiek haar stem heeft gevonden, is ze niet van plan de microfoon los te laten.

ceramic brussels 2024

Van 25 tot 28 januari
Shed 1 en 2. Tour & Taxis
www.ceramic.brussels

Devoted to creamaster by Matthew Barney
(*Mes artistes favoris*, 2008), Tatiana Antoshina
©Studio Louis Delbaere. Met dank aan Galerie Vallois

MINIATURE

Vase butterfly rouge (detail, 2022), Bachelot & Caron

Met dank aan Team School Gallery

EEN DUO TOEGEWIJD AAN KERAMIEK

ceramic brussels is ontstaan uit een kennismaking die uitmondde in een samenwerking: die van Gilles Parmentier en Jean-Marc Dimanche, “een duo dat hun krachten en vaardigheden bundelt ten dienste van de keramiek en haar ecosysteem”. Een gezamenlijk interview.

Toen ze elkaar twee jaar geleden ontmoetten, werd hun gedeelde intuïtie bevestigd: dat keramiek zich “op een historisch keerpunt in erkenning” bevond. Toch was er nog nooit een belangrijk internationaal evenement aan gewijd. Gilles Parmentier, directeur van Art on Paper, kent het Brusselse culturele ecosysteem door en door. Jean-Marc Dimanche, curator, specialist in Europese kunstambachten en adviseur voor het Groothertogdom Luxemburg, is een fervent liefhebber van dit lang ondergewaardeerde medium. Uit hun enthousiaste gesprekken ontstond het idee voor een project dat alle spelers van de hedendaagse keramiek samenbrengt voor een evenement in Tours & Taxis.

Hoe is het plan voor een keramiekbeurs ontstaan?

Gilles Parmentier (G. P.): Dit idee kwam voort uit een intuïtie en een visie die twee jaar geleden geleidelijk vorm kregen toen we de steeds prominentere aanwezigheid van keramiek in galleries, beurzen en internationale evenementen observeerden. Vanuit deze gedachte ontstond het idee dat een evenement, in het bijzonder een beurs, uitsluitend gewijd aan het medium keramiek relevant zou zijn om de verscheidenheid, dynamiek en diversiteit van hedendaagse creaties op dit gebied te laten zien. Wij hebben deze gedachte omgezet in een samenwerking met Jean-Marc. Vervolgens hebben we kunstenaars en andere spelers in het ecosysteem van keramiek geraadpleegd over de relevantie van dit project voor de lancering van de eerste Europese beurs gewijd aan dit medium. Bovendien wilden we het samen met hen opbouwen. Unaniem steunden en stimuleerden ze ons, omdat het creëren van een dergelijk evenement zowel een noodzaak als een voor de hand liggende stap leek.

Jean-Marc Dimanche (J.-M. D.):

Het gaat over twee intuïties die elkaar kruisen. Ik houd me al heel lang bezig met keramiek en heb mezelf vaak afgevraagd: “waarom is er geen echte tentoonstelling gewijd aan hedendaagse keramiek?” Maar ik had nooit gedacht een commercieel evenement als een beurs op te zetten... Ik ontmoette Gilles op ELEVENSTEENS en tijdens Art on Paper, en zijn voorstel was voor mij een echte drijfveer. Toen we de galerieën peilden, bleek diezelfde observatie over het gebrek aan keramiekgerichte evenementen nog veelzeggender te zijn dan we dachten.

Hoe verklaren jullie deze afwezigheid?

J.-M. D.: Ik denk dat keramiek een complex vakgebied is. In Europa, in het bijzonder in België en Frankrijk, hebben we een geschiedenis waarin pottenbakken, het ambacht van keramisch aardewerk, centraal staat. De introductie van keramiek op de hedendaagse kunstmarkt is echter een relatief recent fenomeen, met name dankzij Johan Creten, die onze eregast is [zie p.46]. Plotseling begonnen sommige kunstenaars keramiek te gebruiken en verdedigden ze het idee

Rock-like vase (2022), Kaneta Masanao

Foto Paul Louis. Met dank aan Galerie Patrick & Ondine Mestdagh

dat het een even interessant materiaal was als elk ander. Door deze claim veranderde het paradigma. Maar vandaag de dag zijn er nog steeds twee families die we inderdaad samenbrengen op de beurs: die uit de traditie van de pottenbakkerij en diegenen die keramiek beschouwen als een volwaardig hedendaags medium. In Europa is er al een enigszins verspreide verzameling keramiekbeurzen en -markten, zoals C14 of Saint-Sulpice, die met en voor kunstenaars zijn opgezet zonder dat er noodzakelijkerwijs galeries bij betrokken zijn. Gesteund door persoonlijkheden als Johan Creten of Anne Wenzel hebben galerieën voor hedendaagse kunst de afgelopen tien of vijftien jaar keramiek getoond als een volwaardig sculpturaal medium, verwant aan steen of brons, zonder te denken aan het universum van aardewerk. Momenteel nemen deze werken sterk toe op de hedendaagse kunstmarkt, of ze nu te zien zijn bij Almine Rech, Perrotin of Transit [zie p.66]. Maar op beurzen worden meestal maar enkele stukken getoond.

Is het een modeverschijnsel?

G. P.: Het is geen trend, maar een golfbeweging die al ongeveer een jaar of tien aan de gang is. Het is te verklaren door verschillende fenomenen. Kunstenaars en liefhebbers hebben als nooit tevoren toegang tot een verscheidenheid aan technieken, praktijken en workshops, waardoor steeds meer mensen met keramiek kunnen werken. Bovendien worden kunstscholen overspoeld met aanvragen voor keramiekworkshops. Dat is nog niet eerder voorgekomen. Het werk van kunstenaars is in toenemende mate betekenisvol en van hoge kwaliteit, en wordt steeds meer opgemerkt door galeries en instellingen. Een beurs gewijd aan het tentoonstellen van het medium ontbrak nog in dit geheel.

J.-M. D.: De zichtbaarheid van keramiek in de hedendaagse kunstmarkt, dankzij pioniers als Johan Creten en anderen,

veroorzaakt een verschuiving in kunstopleidingen. Keramiste Caroline Andrin vertelde ons bijvoorbeeld dat toen ze vijftien jaar geleden aan La Cambre kwam, slechts drie of vier studenten geïnteresseerd waren in het vak. Tegenwoordig stuurt ze mensen weg van de keramiekafdeling. Hetzelfde hoor je bij de Beaux-Arts in Parijs, HEAR in Straatsburg of HEAD in Zwitserland. De keramiekateliers waren de Assepoester van de Beaux-Arts. Ze werden gezien als een wat armzalige praktijk van de hedendaagse kunst en werden gedegradeerd tot het niveau van de ambachten. Die trend is nu aan het keren. Jonge studenten staan meer en meer te trappelen om met grondstoffen te werken en stellen zichzelf de vraag: “waarom geen keramiek?” Iedereen die ik ontmoet, zoals Elsa Guillaume, Jonas Moëgne, Réjean Peytavin... deelt deze opwinding. Twintig jaar geleden was dit zeldzaam.

Heeft deze behoefte te maken met meer filosofische of politieke overwegingen, zoals bewustwording van de milieuproblematiek?

J.-M. D.: Er zou zelfs sprake kunnen zijn van een tweeledig fenomeen. Ten eerste het verlangen om opnieuw contact te maken met “het maken”. Als we naar beurzen van twee decennia geleden kijken, waren digitaal en video alomtegenwoordig. Zelfs schilderen werd als achterhaald beschouwd omdat het nog te materieel was. Daarnaast is er vhet milieubewustzijn van de jongere generatie die op zoek is naar het gebruik van nobele materialen, niet in de zin van luxe, maar in de zin van de natuur, om werk te kunnen maken dat onze planeet niet verder vervuult.

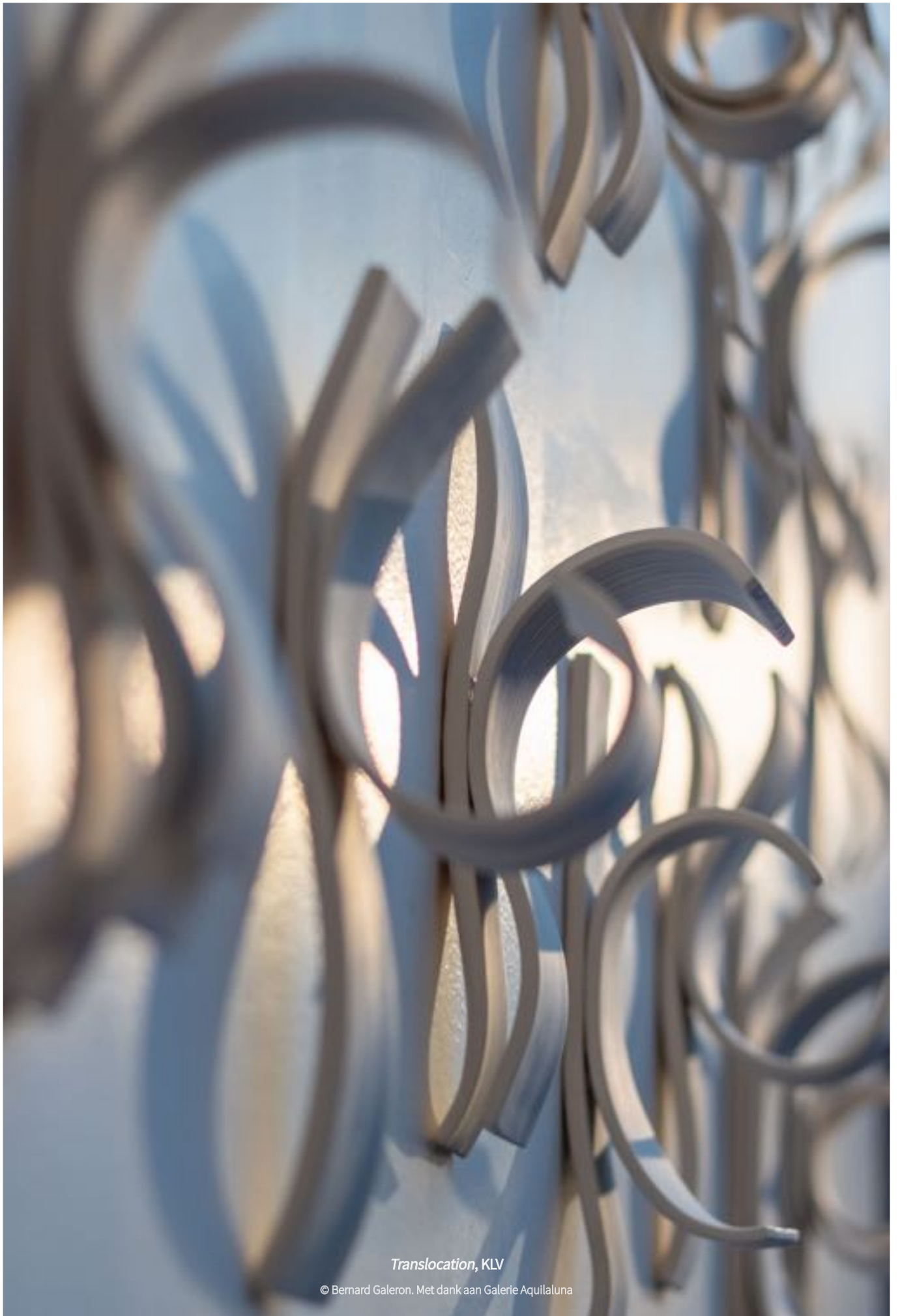
Wat is de rol van de adviesraad bij het organiseren en samenstellen van de beurs?

G. P.: Al snel leek het ons belangrijk om ons te laten ondersteunen en begeleiden door mensen met kennis van zaken om de visie van de beurs te ontwikkelen en ons te adviseren

in onze strategische keuzes. Deze commissie is zeer breed en internationaal samengesteld om te kunnen profiteren van een maximaal scala aan visies en oriëntaties. De leden hebben ons geholpen bij het selecteren van galeries en het bepalen van de algemene positionering van de beurs, en hebben daarnaast bijgedragen aan de strategie van de organisatie en de internationale reputatie ervan. **J.-M. D.:** Deze specialisten komen niet alleen uit verschillende landen, maar vertegenwoordigen ook de verschillende soorten actoren in het keramische ecosysteem. Met curator Ludovic Recchia, die aan het hoofd staat van Keramis, en Christine Germain-Donnat, directeur van het Museum voor Jacht en Natuur, zitten we meer in de museale instelling. Kunstenaars Magdalena Gerber, die lesgeeft aan HEAD in Genève, is aanwezig. Geertje Jacobs, de directeur van EKWC, brengt een perspectief op de opleiding en de carrière van kunstenaars. Dit zijn dus invalshoeken die zowel techniek, tentoonstellingen, musea, etc. omvatten.

Op welke manier zijn de locatie en datum van deze eerste editie bepaald?

G. P.: De internationale kalender van hedendaagse kunstbeurzen is erg druk. Het is bijna onmogelijk om een week of zelfs maar een paar vrije dagen te vinden tussen belangrijke evenementen. We hebben besloten om de beurs in januari te organiseren in Tour & Taxis, een referentieruimte die bekend staat als gastheer voor BRAFA of Art Brussels. Het licht is er aangenaam en de circulatie is er comfortabel voor bezoekers. De locatie van deze eerste editie bij Tour & Taxis getuigt van de ambitie van het evenement. Bovendien vallen onze data samen met de VIP-opening van BRAFA. Deze periode geeft Brussel de kans om internationaal te schitteren met artistieke en culturele voorstellen van hoge kwaliteit. Door ons in te passen in deze agenda, bieden we onze bezoekers de kans om van deze dynamiek te profiteren.

Translocation, KLV

© Bernard Galeron. Met dank aan Galerie Aquilaluna

Gilles Parmentier en Jean-Marc Dimanche

Met dank aan ceramic brussels

INTERVIEW

Wat worden de hoogpunten van de culturele programmering?

G. P.: Voor deze eerste editie hebben we ons maximaal ingespannen om de kwaliteit en diversiteit van de galeries vast te stellen. We hebben een oproep gedaan aan jonge Europese kunstenaars via de ceramic brussels art prize. De jury selecteerde tien winnaars en bij de opening van de beurs zal een tentoonstelling samengesteld door Jean-Marc gratis worden onthuld voor het publiek. Parallel hiermee ging ceramic brussels in dialoog met Johan Creten om een solotentoonstelling te organiseren dat niet een retrospectief is, maar een blik werpt op zijn carrière. In de entree presenteren we een installatie in samenwerking met MAD Brussels, het Brusselse huis voor design en mode dat jonge ontwerpers ondersteunt. We zullen ook ontmoetingen en rondleidingen buiten de beurs organiseren, evenals een programma met lezingen. We hebben er echter voor gekozen om onze krachten te concentreren op Tour & Taxis om zo de ontbrekende schakel te vormen in het ecosysteem van keramiek en hedendaagse kunst. Voor toekomstige edities zullen we echter waarschijnlijk meer activiteiten buiten de beurs ontwikkelen in samenwerking met culturele instellingen.

Is het idee om op de lange termijn een Europees platform voor keramiek te creëren?

J.-M. D.: Dat zou een ambitie voor de toekomst kunnen zijn, bijna een utopie... We zetten al onze inspanningen en ambities in voor deze eerste editie en we zullen samen met de betrokkenen de relevantie van verdere evenementen bestuderen. Laten we niet vergeten dat we dit avontuur beginnen met zestig galeries rond één medium, wat al heel uitzonderlijk is! Dit is de eerste keer dat een beurs keramiek durft te verenigen, van de traditionele vormen tot artistiek onderzoek, om te bevestigen dat het een medium is dat zijn rechtmatige plaats heeft in de hedendaagse kunst.

Differential Growth (2023), Hilda Piazzolla

Photo Ole Akhøj. Met dank aan Peach Corner

FRODO

KERAMIEK OP DE KUNSTACADEMIE: EEN NIEUW MOMENTUM

Keramik, dat lange tijd op een zijspoor stond, herwint zijn prestige in de kunstwereld, gedreven door een nieuw enthousiasme van scholen en docenten die gepassioneerd zijn door het medium.

Vanaf de jaren tachtig raakte keramik, vaak bestempeld als ambachtelijk werk en verouderd geacht, geleidelijk uit de gratie in de artistieke sfeer. In Frankrijk, aan de Nationale School voor Schone Kunsten, werd het praktisch verbannen. Dit was ook het geval in La Cambre in België en in HEAD (Geneva School of Art and Design) in Zwitserland. Het onderwijzen van het medium trok weinig belangstelling en kon zich maar moeilijk een plaats veroveren in het hedendaagse milieu. In de jaren 2000 rezen er vragen over het bestaansrecht van keramikopleidingen in kunstscholen.

Een nieuwe aanpak

In 1999 ondertekenden de ministers voor hoger onderwijs van 29 Europese landen de Verklaring van Bologna, met als doel de onderwijssystemen te harmoniseren en de mobiliteit van studenten te bevorderen, met name door het hoger onderwijs in twee cycli te structureren. Het kunstonderwijs werd zwaar getroffen en de toekomst van keramikafdelingen, die toen al verlaten waren, werd in twijfel getrokken. Met de komst van nieuwe professoren kregen deze opleidingen echter een nieuwe impuls.

Caroline Andrin, hoofd van de keramikafdeling aan La Cambre, startte in 2006 met lesgeven. Ze herinnert zich: “rond 2000 waren er in veel kunstopleidingen belangrijke discussies over de toekomst van keramik. Toen ik op La Cambre aankwam, waren er weinig studenten en werd er gesproken over het sluiten van de werkplaats, de laatste plek in Franstalig België waar men het medium kon studeren.” Om de discipline nieuw leven in te blazen, stelde Caroline Andrin een team

samen en ontwierp een nieuw onderwijsprogramma: een gespecialiseerde bachelor- en masteropleiding gericht op de technieken en vaardigheden. “Het gaat ook om het trainen van studenten door hen steeds te vragen zichzelf te positioneren in relatie tot hun praktische werk,” merkt de professor op.

Tegelijkertijd bevond keramik zich in HEAD in Genève in een vergelijkbare situatie. “Tien of vijftien jaar geleden bood HEAD een bacheloropleiding in keramik aan, die werd aangepast als gevolg van de herstructurering vanuit het Bologna-proces,” zegt Magdalena Gerber, professor en hoofd van CERCCO, het centrum voor de experimentatie en realisatie van hedendaagse keramik aan de school. CERCCO is opgericht na de stopzetting van het HEAD-programma in keramik en maakt een andere benadering van keramik mogelijk door studenten te voorzien van een plek voor het delen van kennis en het bevorderen van uitwisselingen.

Als expertisecentrum biedt CERCCO nu vooral basiscursussen

Caroline Andrin en ik studeerden aan de ESAA bij de Japanse kunstenaar Setsuko Nagasawa. Haar lessen waren gebaseerd op experimenten, waarbij we ons concentreerden op wat het materiaal ons gaf en een project ontwikkelden rond de verschijnselen die zich voordeden in het materiaal. — *Magdalena Gerber*

in boetsen, modelleren en glazuurcompositie aan, waarbij studenten vrij zijn om deel te nemen op basis van hun wensen en de behoeften van hun artistieke projecten. “Ze koppelen dit onderwijs aan hun artistieke praktijk: als een schilder aan keramiek doet, zal hij andere doelstellingen hebben dan een student beeldhouwen of architectuur,” legt Magdalena Gerber uit. Dit centrum is tevens een residentie waar kunstenaars welkom zijn om ervaringen uit te wisselen en creatie aan te moedigen: “Onlangs heeft de school zelfs een keramiekprijs gewonnen met betrekking tot architectuur,” merkt de professor op.

Uitwisselingen stimuleren

Naast cursussen en ontwerpopleidingen organiseren beide scholen, La Cambre en HEAD, workshops en conferenties met externe deelnemers, omdat Magdalena Gerber en Caroline Andrin uitwisselingen en overdracht in keramiek willen stimuleren. “Toen ik bij La Cambre aankwam en zag dat er intern weinig middelen waren om een programma op te zetten en in keramiek te investeren, meende ik dat we externe krachten moesten zoeken om het medium nieuw leven in te blazen,” legt Caroline Andrin uit. Geleidelijk aan ontstonden er verbindingen tussen afdelingen van verschillende Europese scholen door de inzet van een paar docenten die zich inzetten voor het bestendigen van de studie keramiek.

In 2009 werd daarom het ECART-netwerk (European Ceramic Art and Research Team) opgericht, dat aanvankelijk vijf Europese kunstscholen samenbracht: HEAD, La Cambre, Villa Arson in Nice, ENSA

in Limoges en Pavillon Bosio in Monaco. Om de samenwerking en mobiliteit van studenten en docenten te bevorderen, heeft het netwerk tweejaarlijkse programma's rond bepaalde thema's geïnitieerd. Het meest recente, dat plaatsvond tussen 2021 en 2023 en “Resonerende keramiek” heette, richtte zich op geluid en ritueel. Het leidde tot seminars en conferenties in Brussel, een studiereis naar Parijs, twee workshops in het EKWC — een internationale kunstenaarsresidentie en kenniscentrum voor keramiek in Nederland —, twee tentoonstellingen in Genève en Nice, en een boek van tweehonderd pagina's over het project, het onderzoek en de artistieke werken die erdoor geïnspireerd werden.

In Europa heeft dit netwerk de keramiek een impuls gegeven en bijgedragen aan de heropleving ervan. Het biedt studenten, al dan niet gespecialiseerd in keramiek, de mogelijkheid om het medium te verkennen en hun verschillende praktijken te combineren. Maar het is ook de interdisciplinariteit die de hedendaagse keramiek voedt. “Wat voor mij het belangrijkste is, is een diversiteit aan benaderingen, zowel op de draaischijf als bij installaties, of zelfs performances, in combinatie met keramiek,” legt Caroline Andrin uit. Dit perspectief deelt ze met Magdalena Gerber, met wie ze samenwerkt aan ECART-projecten.

Transdisciplinaire praktijken

De vruchtbare uitwisselingen die door deze collectieve initiatieven zijn ontstaan, benadrukken het belang van een heldere overdracht die met zijn tijd meegaat. Magdalena Gerber legt uit: “de dynamiek van interdisciplinariteit interesseert me

omdat het overeenkomt met de wereld waarin we leven.” Door het academische veld uit te breiden, biedt de verdeling van technieken en media studenten de mogelijkheid om zoveel instrumenten te gebruiken als nodig is voor hun artistieke expressie. Een dergelijke impuls komt duidelijk naar voren in het werk van jonge kunstenaars zoals Antoine Moulinard, die een keramische karakterinstallatie met genaaide kleding presenteert voor de ceramic brussels art prize, François Bauer uit het ontwerpveld, die tekenen en driedimensionale creaties combineert, of Inup Park, wiens werk dichter bij beeldhouwkunst staat [zie p.34].

Het hebben van een interdisciplinaire praktijk is echter niet noodzakelijk om het medium te vernieuwen. Andere keramisten presenteren moderne werken die de tradities van de ambachtelijke keramiek herinterpreteren en ermee spelen. Ze heroverwegen gebruiksvormen, experimenteren met glazuren en texturen, en behandelen via hun werk soms ook sociale, politieke of ecologische kwesties, zoals Jonas Moënné, die in 2018 afstudeerde aan de keramiekafdeling van La Cambre en zich sterk inzet voor klimaat- en natuurbehoud [zie p.34]. Door middel van hun werken stellen keramisten onze relatie met de wereld ter discussie.

De transdisciplinaire benadering, als creatieve voedingsbodem, kan soms ook ervaren worden via de technische beperkingen. Magdalena Gerber, die buitengewoon positief is over de mogelijkheden die het kruispunt van disciplines en media biedt, merkt op: “het was geweldig als studenten over brede kennis beschikten. Net als een dirigent die

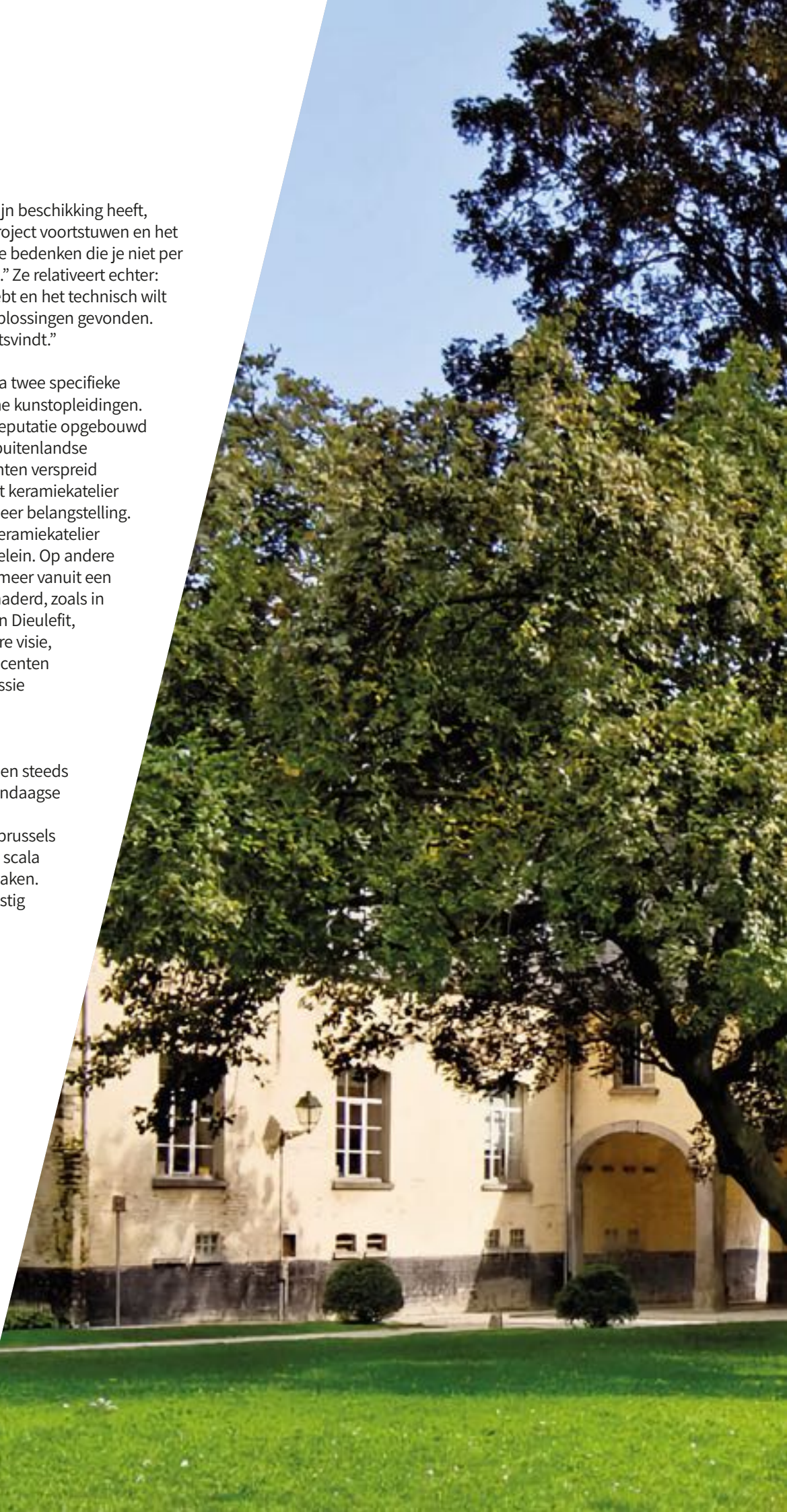
Magdalena Gerber
Met dank aan HEAD

FOCUS

een reeks instrumenten tot zijn beschikking heeft, kan technische kennis een project voortstuwen en het mogelijk maken om dingen te bedenken die je niet perse voor mogelijk zou houden.” Ze relateert echter: “als je een idee in je hoofd hebt en het technisch wilt realiseren, worden er altijd oplossingen gevonden. En dat is waar innovatie plaatsvindt.”

Vandaag bestaan er in Europa twee specifieke programma's voor keramische kunstopleidingen. La Cambre heeft een solide reputatie opgebouwd en trekt zowel Belgische als buitenlandse studenten aan. Met 19 studenten verspreid over vijf studiejaar bloeit het keramiekatelier nu op en geniet het steeds meer belangstelling. ENSA in Limoges biedt een keramiekatelier met een specialisatie in porselein. Op andere plaatsen wordt het medium meer vanuit een ambachtelijk perspectief benaderd, zoals in het Maison de la céramique in Dieulefit, of vanuit een transdisciplinaire visie, zoals bij HEAD. Dankzij de docenten en de overdracht van hun passie voor het medium blijft het jonge kunstenaars boeien.

Momenteel levert keramiek een steeds grotere bijdrage aan de hedendaagse kunstgeschiedenis dankzij evenementen zoals ceramic brussels die de praktijk van een breed scala aan kunstenaars zichtbaar maken. Een nieuwe generatie, afkomstig van schoolopleidingen en residenties, omarmt het medium. Met hun werk tonen ze de effecten van een kunstvorm die er in geslaagd is te vernieuwen en nieuwe creatieve mogelijkheden te bieden. “Twintig jaar geleden werd gezegd dat keramiek was afgedaan in kunstscholen. Maar het verheugt me om de evolutie van het medium te zien, evenals het enthousiasme dat het vandaag de dag opwekt, en ik blijf onder de indruk van deze nieuwe generatie. Keramiek heeft een mooie toekomst,” jubelt Caroline Andrin.

NOVELLES

Pièce 2.2 (2023), François Bauer

Met dank aan François Bauer

PRIJS VOOR KERAMISCHE KUNST

Tijdens de eerste editie toont ceramic brussels de werkwijzen van opkomende kunstenaars. Met de ceramic brussels art prize worden tien winnaars bekroond die met hun praktijk de hedendaagse keramiek nieuw leven inblazen en het medium openstellen voor andere, soms onverwachte disciplines.

Damien Fragnon. Eco-reparatie

“Mijn droom was om de Puy-de-Dôme te zien uitbarsten,” vertelt Damien Fragnon. Hij bracht zijn jeugd door in Clermont-Ferrand en koestert herinneringen aan de vulkanen. Deze hebben zijn benadering van keramiek geïnspireerd. Hij leerde de technieken van het medium op de kunstacademie van Annecy in de Alpen en vervolgde zijn opleiding tot 2018 in Lyon, gevolgd door een residentie in Thailand. Sinds 2021 heeft hij een atelier in Sète. “Mijn relatie met keramiek is gebaseerd op het werken met email en eco-reparatie. In de natuur ga ik op zoek naar verschillende elementen om mijn eigen emailles te maken. Soms maak ik ze van as, Damast rozen, of ik verzamel gedroogd zeewier dat ik vervolgens verbrand,” vertelt de kunstenaar. Deze emailles worden gebruikt om de planten in zijn atelier te voeden, maar ook om keramiek te maken waarmee hij zeeanemonen of zee-egels voedt. Hij legt uit: “De essentie van mijn werk richt zich op rotsen. Mijn creaties bootsen hun uiterlijk na. Uiteindelijk is het de bedoeling dat de keramiek zelf bijna een echte rots wordt.” Door zijn praktijk wordt keramiek een bron van voeding waardoor het mogelijk wordt om de creatie van nieuwe ecosystemen te bedenken.

Antoine Moulinard. Poppenhuis

Een fee, een heks, een duivel, een vampier en een weerwolf... het zijn de schurken uit vele sprookjes. Het project van Antoine Moulinard, *L'effet du logis* (*Het effect van thuis*), is een installatie, een soort

poppenhuis waarin deze magische wezens wonen en hun situatie ter discussie stellen: “het idee is om de manier waarop we naar sprookjes kijken te veranderen door de kijker in de plaats te stellen van deze personages, die niet zelf voor hun toestand hebben gekozen.” Door deze wezens op een analoge manier te gebruiken, geeft de kunstenaar een beeld weer van de ervaring van “opgroeien als *queer* in een heteronormatieve wereld”. Bovendien eigent hij zich de normen van het decoratieve toe en construeert daaromheen een wereld die bestaat uit keramisch meubilair dat andere legendes vertelt: de sofa echoot de mythe van de reus; de open haard die van de yeti en de tafelpoten verwijzen naar dwergen en kabouters. Maar Antoine Moulinard beperkt zich niet tot keramiek. Hij is afgestudeerd aan La Cambre en heeft de modeafdeling van de Duperré School in Parijs gevolgd. Hij stelt het medium open voor andere technieken, met name voor met de hand genaaide kostuums waarmee hij zijn personages versiert... vanuit het idee om op een dag een hele wereld te construeren, zoals die van Facteur Cheval, “maar dan op mijn eigen manier,” verklaart de kunstenaar.

Banquet du soir (detail, 2023), Audrey Ballacchino

Met dank aan Audrey Ballacchino

3 vragen aan... François Bauer

François Bauer is een van de winnaars van de ceramic brussels art prize.

Hoe bent u in aanraking gekomen met keramiek?

Het was liefde op het eerste gezicht. Ik begon met een studie grafisch ontwerp in Chaumont en daarna ging ik naar HEAR, de kunstacademie in Straatsburg, waar ik me verder verdiepte in objectontwerp. Ik was erg geïnteresseerd in het theoretische aspect en was al aan een afstudeerproject begonnen voordat ik me realiseerde dat ik op het verkeerde pad zat. Toen ben ik keramiek gaan studeren. Ik studeerde aan het Europees Instituut voor Keramische Kunsten in Guebwiller, waar ik in 2017 afstudeerde. Het is de terugkeer naar de aarde, naar het maken met mijn handen, dat mij aansprak; ik koos ervoor om mijn leven hieraan te wijden.

Tekenen speelt een belangrijke rol in uw praktijk...

Ik ben van jongs af aan met grafische kunst bezig geweest en dat is wat ik heb geleerd tijdens mijn designstudie. Als ik iets wil maken, teken ik het eerst. Mijn keramiek is als het ware een schaalverandering ten opzichte van mijn tekeningen. Daarna teken ik opnieuw op het object om het terug te laten komen, om de vorm te benadrukken. Er zit voor mij een vorm van humor in het tekenen van een karaf op papier en het dan omzetten in een driedimensionale karaf die dezelfde tekening draagt, maar die echt gebruikt kan worden. Het heeft iets onconventioneels dat ik erg leuk vind. Het is een beetje als het geven van vorm aan een decor, aan tekens. En ik hou van het idee dat sommige van mijn ontwerpen dingen kunnen zijn die mensen ook echt kunnen gebruiken.

Wat voor soort objecten interesseren u?

Er is zoveel te ontdekken, maar ik zou zeggen dat ik op dit moment geïnteresseerd ben in keramische voorwerpen. Daarmee voed ik mijn eigen kunstwerken. De beste formulering die ik heb gevonden om mijn werk te beschrijven is "getekende objecten"; ik denk dat ik mijn werk meer behandel als tekeningen of schilderijen dan als sculpturen. Een meer recent deel van mijn werk bestaat uit abstractere beeldhouwwerken. Omdat ik uit de designwereld kom, is de vraag naar het gebruik altijd belangrijk geweest voor mij. Ik maak niet alleen gebruiksvoorwerpen, maar ik wil graag dat mensen een keuze hebben.

Duo Vertigo. Excentriek duo

"Vertigo gaat over liefde," zegt Nitsa Meletopoulos. Met het duo Vertigo creëren Nitsa en Victor Alançon samen vierhandige objecten, geestig en vrolijk, praktisch en grappig. "We houden van ambacht en van het alledaagse leven. Wij hebben het verlangen om dingen te maken waarmee we leven," vertelt ze. De twee kunstenaars leerden elkaar kennen tijdens hun studies aan het Maison de la céramique de Dieulefit en delen sindsdien een atelier in Chapaize. Aanvankelijk werkten ze daar apart. In 2020 ontstond het duo tijdens een residentie bij Moly Sabata uit de

behoefte om datgene te delen dat hun creatieve proces beïnvloedt, van het concept van een werk tot de realisatie ervan, van het modelleren van de vorm tot het aanbrengen van het glazuur. Het duo werkt voornamelijk op hoge temperaturen met steengoed en porselein en maakt hun eigen glazuren zodat ze de tinten en textuur kunnen controleren. En zoals bij hun Vertigo fontein die werd gepresenteerd op de ceramic brussels art prize, onttrekken ze zich aan de traditionele vormen van aardewerk en presenteren ze een reeks kitscherige en speelse objecten met een palet aan kleuren, texturen en ultramoderne vormen.

Inup Park. Lichamelijke spanning

Inup Park, afkomstig uit Korea, studeerde keramiek aan de Gerrit Rietveld Academie in Amsterdam voordat hij terugkeerde naar zijn geboorteland. Een paar jaar later kwam hij terug naar Nederland en verbleef hij twee keer in het EKWC, het internationale centrum voor keramische kunstenaarsresidenties. De kunstenaar praat niet graag over zichzelf en probeert zijn emoties uit te drukken door middel van een soort "lichaamsperformance", zoals hij het zelf omschrijft, waarbij hij keramiek gebruikt als een materiële vector van zijn psyche. Zo produceert hij werken die hij zich fysiek toe-eigent: een lange keramische sculptuur die hij om zichzelf heen wikkelt, een blok met twee gaten voor zijn benen, een ongemakkelijk ogende stoel die gevormd is om in zijn rug te passen... "Mijn praktijk gaat over spanning," legt hij uit. Inup Park biedt een nieuw perspectief op het medium waarmee hij sculpturen maakt die intieme vragen weergeven.

Elsa Guillaume. Onderwaterwerelden

In haar werk combineert Elsa Guillaume tekenen en keramiek, geïnspireerd op de zee en haar reizen. Ze studeerde in 2013 af aan de kunstacademie van Parijs en ging in 2016 aan boord van de schoener Tara om de koraalriffen tussen Paaseiland en Polynesië te bestuderen. Na een verblijf in het Nationaal Scheepvaartmuseum of de Koninklijke Touwfabriek van Rochefort in 2021, vertrok ze voor een nieuwe zeereis op de schoener Perseverance, van IJsland naar Groenland. Aan de hand van deze ervaringen verbeeldt ze objecten tussen het imaginaire en het onderwaterleven, die ze creëert aan de hand van haar notities, observaties en herinneringen. Zo reflecteert ze op onze relatie met de exploitatie van grondstoffen en de mariene ruimte als geheel.

Elsa Guillaume
Foto Ernest William

Transmission II (2021), Ming-Miao Ko

Met dank aan Ming-Miao Ko

A man with brown, wavy hair and a light beard is looking towards the camera with a slight smile. He is wearing a short-sleeved, button-down shirt with a complex, multi-colored pattern. The pattern features various scenes, including traditional buildings with tiled roofs, people in traditional attire, and natural elements like trees and water. The background is a plain, light-colored wall. In the foreground, the blurred metal frame of a treadmill is visible.

Damien Fragnon
Foto Elise Ortiou Campion

“In de wereld van keramiek, wanneer een koppel samenwerkt, concentreert de man zich meestal op de draaischijf terwijl de vrouw decoreert. Het was heel belangrijk voor mij om dit patroon niet te volgen en te zorgen dat we gelijk zijn in onze inbreng. — *Nitsa Meletopoulos*”

Ming-Miao Ko. Sensueel porselein

Ming-Miao Ko presenteert haar project *Handle with care* voor de ceramic brussels art prize. Haar porseleinen stukken verwijzen naar het lichaam en de intieme delen door ze te “objectiveren”, waarbij een subject-object relatie wordt benadrukt door de presentatie en representatie van het menselijk lichaam. Door verschillende lichaamsdelen met elkaar te verbinden, vervaagt de kunstenaar de beelden ervan en vermengt ze mannelijke en vrouwelijke — organen, oren, tepels — met natuurlijke of kunstmatige elementen — handvatten, bollen, eieren, schelpen... — waarmee ze de thema’s gender, seksualiteit en voortplanting aankaart. De kunstenaar uit Taiwan levert een werk waarin fluiditeit centraal staat, geprikkeld door materialiteit en lichamelijkeheid, en geeft een nieuwe betekenis aan de kenmerken van haar werken door middel van metaforen, symbolen en verrassende associaties.

Audrey Ballacchino. Tafelkunst

De vraag naar erfgoed staat centraal in de praktijk van Audrey Ballacchino. Met behulp van verschillende referenties, van haar Siciliaanse wortels tot religieuze mythen en de kunstgeschiedenis, creëert de kunstenaar installaties met keramische stukken die op tafels zijn geplaatst en composities opleveren die doen denken aan een schilderij. “Omwille van de presentatie wilde ik vermijden dat mijn stukken op een sokkel zouden staan. Ik wil verhalen vertellen door objecten op handhoogte te plaatsen in een gemakkelijk te begrijpen opstelling. Door deze manier van tentoonstellen ontstaat er een gevoel van beweging

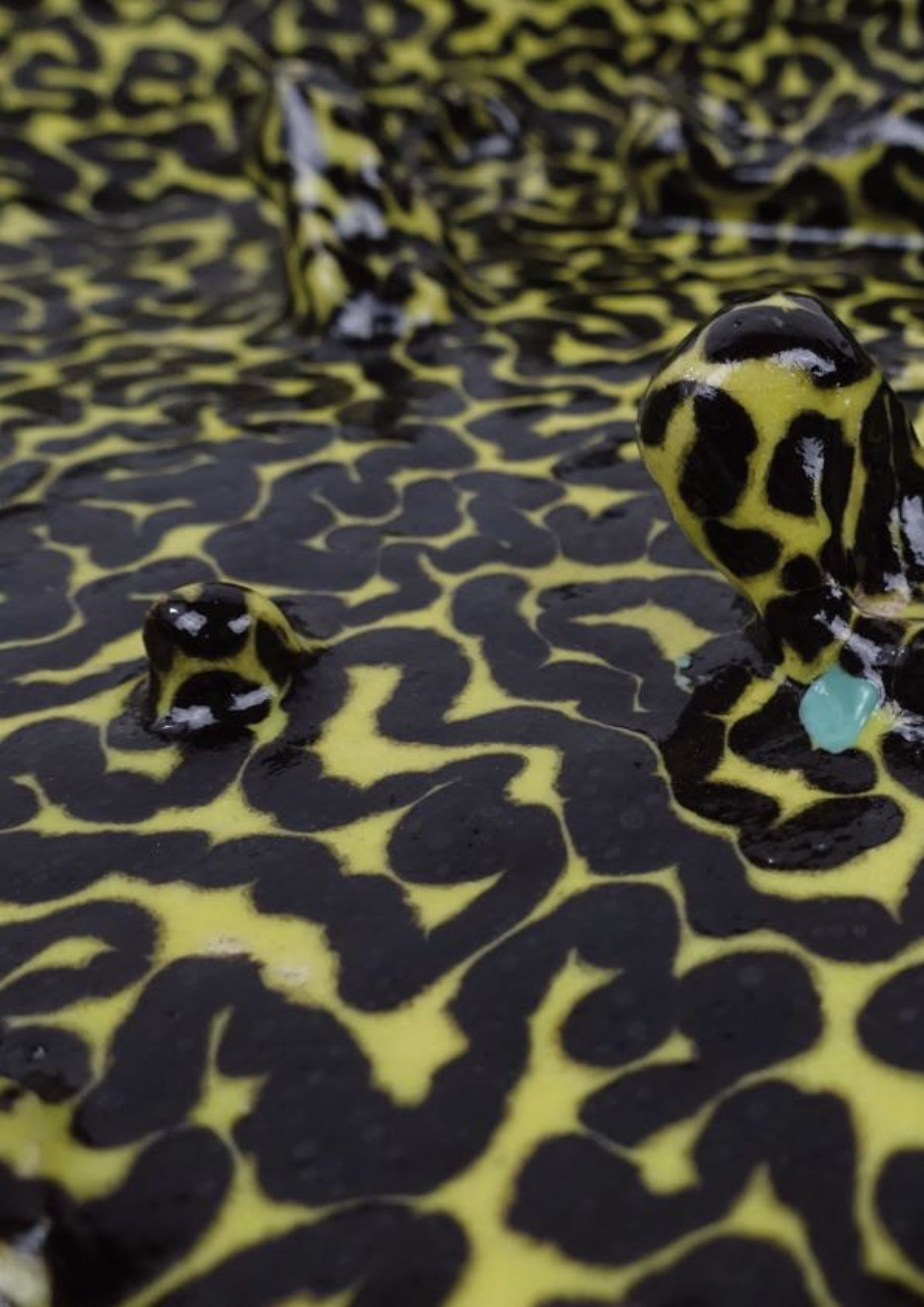
en kunnen mensen zich rond de tafel verzamelen. Het nodigt uit tot delen, waardoor een populaire dimensie behouden blijft,” zegt ze. Door het gebruik van kleur en email kunnen de naturalistische objecten opnieuw geïnterpreteerd worden en wordt er gespeeld met wat zij voorstellen. Samenwerking is ook een integraal onderdeel van haar creatieve proces. Zo werkt ze samen met decorontwerper Olivier Bricchet, die haar helpt bij de ruimtelijke indeling van haar composities, en met fotografe Pascale Cholette, waarbij hun artistieke interactie benadrukt wordt in haar installatie voor de ceramic brussels art prize.

Joke Raes. Meanderingen

Joke Raes komt uit de beeldende kunst. Ze studeerde eerst aan Sint-Lucas in Gent en werkte daarna in residentie aan het HISK in Brussel. Het was aan het EKWC in Nederland dat ze in aanraking kwam met keramiek, in het bijzonder porselein. Ze begon werken te maken waarbij ze tekenen, beeldhouwen en keramiek combineerde. “Een van de belangrijkste aspecten van mijn werk richt zich op identiteit en het masker,” vertelt de kunstenaar. “Mijn werken leiden tot een reflectie op onszelf, op de perceptie die men van zichzelf heeft, op wat er in ons zit.” Haar werken, die gepresenteerd worden in ceramic brussels, gaan op poëtische wijze in op deze vragen en echoën zowel botanische composities als Rorschach maskers, waarbij ze de kronkelingen van de verbeelding met de bloemige natuur uitvergroot. In haar werken verdwijnt het oppervlak achter een wirwar van vormen en wervelingen, “een soort wilde tuin van de verbeelding,” zoals de kunstenaar het zelf omschrijft.

Jonas Moënné. Poëzie van het onbelangrijke

Jonas Moënné heeft een praktijk die geënt is op de uitdagingen van onze tijd. Hij genoot eerst een keramiekopleiding in Villa Arson in Nice en ging daarna naar La Cambre in Brussel, waar hij in 2018 afstudeerde met een master. Omdat hij afkomstig is uit de noordelijke Alpen, heeft hij een bijzondere band met de aarde en de tijd, die deel uitmaakt van een acuut bewustzijn van de wereld. Dit wordt in zijn werk opgeroepen door het hergebruik van afgedankte materialen en verhalen die historische elementen en intieme ervaringen met elkaar verweven. “Mijn werk is tweeledig. Het stelt schroot ter discussie, het natuurlijke materiaal dat door mensen is getransformeerd en vervolgens is weggegooid. Ik hergebruik eigenlijk afval. Daarbij probeer ik de materialen opnieuw te betoveren, er een zekere poëzie aan te geven,” legt de kunstenaar uit. Voor de ceramic brussels art prize stelt hij het project *Les filles de Tara (De dochters van Tara)* voor, waarvoor hij kleine kleipotjes recupereert die zijn gemaakt door metselwespen. Ze doen vreemd genoeg denken aan de spoel, een primaire potvorm die in alle oudste menselijke beschavingen werd aangetroffen. “Dit is het verhaal dat ik wil vertellen, de schoonheid van deze uitwisseling tussen mens en dier, tussen natuur en cultuur,” zegt Jonas Moënné. “Mijn vertrekpunt is dat van de verteller, de voorbijganger, zodat verhalen die vaak als onbeduidend worden beschouwd onder de aandacht worden gebracht.”

Soleil (detail, 2023), Duo Vertigo

Met dank aan Duo Vertigo

PORTRETT

Het Geheime Zeepaard
(2019-2021), Johan Creten
© Almine Rech

“MIJN SCULPTUREN ZIJN TIJDBOMMEN”

Hij speelde — en speelt — een sleutelrol in de erkenning van het medium. Als eregast van de eerste editie van *ceramic brussels* heeft de Belgische beeldhouwer Johan Creten op gedurfde en humoristische wijze een uniek oeuvre opgebouwd dat doorspekt is van poëtische filosofie.

Zodra men zich verdiept in het werk van Johan Creten, komt de term “pionier” naar boven. Waar, maar een beetje beperkend. Als je naar zijn woorden luistert, duikt in plaats daarvan het begrip “taboe” op. Het taboe van een gedenigreerd materiaal, het taboe van politieke en seksuele onderwerpen in de kunst, het taboe van een snobistische en stompzinnige hedendaagse markt. In zijn weigering om zich te laten opsluiten in een “getto”, claimt Johan Creten volledige vrijheid van expressie, belichaamd door de uniekheid van zijn benadering.

Het was aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten in Gent dat hij bijna per toeval op keramiek stootte. Geboren in 1963 in Sint-Truiden, België, studeerde hij er schilderkunst in de jaren 1980. “Voor de anekdote: er waren overal veel schilders in de hele school, behalve in één klas met twee oude dames,” herinnert hij zich. “Het was het keramiekatelier dat avondlessen aanbood. Eén keer per week kwam de grote keramiste en beeldhouwster Carmen Dionyse. Na die ontmoeting raakte ik klei aan en realiseerde ik me dat het iets was dat me direct aansprak, een materiaal waar ik me prettig bij voelde. Maar ik begreep ook dat in de hedendaagse kunstwereld van die tijd bijna niemand keramiek gebruikte. Het was erg verdeeld en ik voelde dat er een plek voor mij was.”

In die tijd domineerde de conceptuele kunst, die de materialiteit van het werk afwees en geen ruimte liet voor klei, het gebaar en het “doen”. “Klei is een arm materiaal, aangeraakt door de handen van de armen — de boer, de vuilnisman, de pottenbakker,” somt hij op. “Het staat ver af van conceptuele kunst, waarbij je denkt, kritiek levert,

wat betekende dat de kunstwereld keramiek lange tijd beschouwde als voorbehouden aan mensen die niet dachten, punt uit. De enige discussies gingen over of ik met hout of gas bakte, of welke glazuren ik gebruikte. Deze vragen interesseerden me totaal niet. Naast de minachting voor het materiaal is er nog een tweede, eeuwenoud taboe: dat van vuur, van transformatie. Je neemt een stuk klei dat de tijd weerstaat, wat symbolisch gelijk staat aan voor God spelen.” Toen hij verder studeerde aan de *École des Beaux-Arts* in Parijs, werd klei een soort militant gebaar tegen het nieuwe minimalistische academisme.

In Parijs was de Galerie Meyer, die net zijn nieuwe ruimte in Saint-Germain-des-Prés had geopend en niet aarzelde om inheemse en twintigste-eeuwse kunst te mengen, de eerste die hem vertegenwoordigde. Ze organiseerde twee tentoonstellingen rond zijn werk: “Johan Creten: Schilderijen en beeldhouwwerken” in 1987 en “Kunstkamer. Installatie en performance” in 1988. Op zijn beurt wijdde de New Yorkse galeriehouder

Mijn werken spelen met schoonheid. Vaak beseffen mensen niet meteen dat ze spreken over seksualiteit, dood, extremisme... Mijn sculpturen zijn tijdbommen, omdat ze conceptueel complexer zijn dan ze lijken. Naast de eerste decoratieve perceptie die men van hen heeft, spreken ze over de verrotting van de wereld, over culturele verandering, over maatschappelijke problemen. Alleen denk ik als Belg dat ik dat met een dosis humor doe... — *Johan Creten*

Robert Miller in 1988 een tentoonstelling aan hem met “Odore di Femmina” — een ander taboe, dat van de vrouwelijke geur. “Robert Miller had Joan Mitchell, Robert Mapplethorpe, Lucian Freud, allemaal taboe-kunstenaars: vrouwen, homoseksuelen of te uniek om aan een stroming gekoppeld te worden. In mijn werk combineerde ik al deze elementen,” herinnert hij zich. In België is de Transit Gallery vanaf 1990 belangstelling voor zijn werk. De Villa Arson opende haar deuren voor hem. En Claudine Papillon nam hem mee naar de FIAC in 2001 [zie p.66]. Toch bleven de kringen van de hedendaagse kunst doof. “In België, net als elders, had keramiek zijn eigen omgeving. Maar klei gebruiken om over maatschappelijke of politieke thema’s te praten was ondenkbaar. Het was decoratieve kunst. Ik verwerp echter getto’s van welke aard dan ook. Dertig of veertig jaar lang heb ik ervoor gevochten om mijn kleiwerken naast een Cy Twombly of een Richard Serra te plaatsen en om de discussie rond deze werken op hetzelfde niveau en in hetzelfde perspectief te plaatsen als die over hedendaagse kunst in het algemeen.”

Zwarte lijst

Door deze houding stond Johan Creten jarenlang op de “zwarte lijst”. Vanaf dat moment werd Creten een nomadisch kunstenaar. “Ik reisde van de ene plek naar de andere en gebruikte de klei en glazuren die ik ter plaatse vond. Van porselein in de Manufacture de Sèvres tot

terracotta in Mexico, etc.” Veertig jaar zwerven van Rome naar Miami, van Wisconsin naar Den Haag. “Ik kreeg veel meer steun van privéverzamelaars, musea en grote galleries in het buitenland,” herinnert de kunstenaar zich, die nu vertegenwoordigd wordt door Perrotin, Almine Rech, Transit en Pilevneli.

In de afgelopen twee decennia hebben enkele van de meest prestigieuze residenties hun deuren voor hem geopend: De Manufacture Nationale de Sèvres, de Villa Medici... Zijn allegorische sculpturen in keramiek, maar ook in brons, laten zich gelden in een barokke en kleurrijke wervelwind.

Verschuivingen in grootte, beheersing van verstrengelde technieken, symbolische en organische figuren vormen een verrassend bestiarium bevolkt door fantasmagorische wezens. Kleur. Het ultieme taboe van “serieuze kunst” die van zichzelf droomde in zwart-wit. “Het is een vorm van vrijheid die mijn leven complex maakt,” geeft Johan Creten toe. “Elke tentoonstelling moet een ander verhaal vertellen. Als ik alleen mijn *Odore di Femmina* had voortgezet, was alles klaar. Maar ik heb altijd aanspraak gemaakt op het feit dat ik tegelijkertijd een abstract werk, een figuratief werk, een politiek werk, een verleidelijk werk kan maken en van het één naar het ander kan springen met

Johan Creten, verzamelaar

Johan Creten’s passie voor beeldhouwkunst en keramiek komt ook tot uiting in zijn eigen collectie. Eerst de historische bronzen. Deze “studiecollectie” is ontstaan uit Johan Creten’s fascinatie voor kleine bronze beeldhouwwerken. Het waren souvenirs die de kunstenaar meebracht van zijn reizen. Van daaruit verdiepte Johan Creten zijn onderzoek naar bronzen beeldhouwwerken, eerst naar brons uit de Renaissance, daarna naar brons uit de Barok, vooral Venetiaanse bronzen beeldhouwwerken. “Ze trekken aan door hun rauwe en rustieke kant, hun gewelddadige en toevallige gieten en hun patina dat doet denken aan dat van schilderijen,” schrijft hij.

Hij verzamelt ook oude Japanse keramiek. “Johan Creten weigert de witheid en regelmaat van porselein en houdt van keramiek waarin de mens de confrontatie aangaat met de krachten van de natuur,” analyseert Christine Shimizu, erereservator van het erfgoed en voormalig directeur van het Cernuschi Museum. “Spoelbouw, houtstoken en de willekeurige effecten van oppervlakken zijn allemaal elementen waarin de pottenbakker zowel zijn onderwerping aan de elementen als hun overheersing uitdrukt. Het Japanse steengoed dat door vlammen wordt gebrutaliseerd, verbergt zijn schoonheid achter het uiterlijk en onthult het aan het einde van een slimme reis.”

Johan Creten

© Claire Dorn

PORTRET

mijn eigen verlangen. Maar noch de markt, noch het milieu accepteren dit, behalve enkele uitzonderlijke verzamelaars die ik het geluk heb gehad te ontmoeten. Het publiek wil vaak dezelfde werken zien, wat zowel een zegen als een vloek is voor de kunstenaar die gedwongen is om hetzelfde werk oneindig opnieuw te maken.”

In Frankrijk maakt hij nu deel uit van de grootste nationale collecties: het Centre Pompidou, het Museum voor Moderne Kunst in Parijs, het Museum voor Jacht en Natuur, de Arts Décos, de Manufacture de Sèvres, het Nationaal Centrum voor Plastische Kunsten (CNP) en een groot aantal FRAC's... Hetzelfde geldt voor België, waar zijn werken aanwezig zijn in het Museum voor Moderne en Hedendaagse Kunst in Oostende en in de collecties van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap van België en de provincie Vlaams-Brabant. Vandaag de dag heeft de kunstenaar zich samen met Jean-Michel Othoniel gevestigd in een groot atelier genaamd La Solfatara in Montreuil nabij Parijs. Catherine Dobler, oprichter van L'Accolade, die een van de winnaars van de keramiekprijs [\[zie p.34\]](#) in residentie zal ontvangen, werd geraakt door haar bezoek aan dit unieke atelier: “Ik moet denken aan zijn Bestiarium en in het bijzonder aan zijn vleermuis. Barok, teder, grappig of dissonant, zijn werk is stimulerend.” Tijdens ceramic brussels zal een tentoonstelling de complexiteit van zijn sculpturale werk opnieuw belichten. Geen retrospectieve, maar een poëtische evocatie van zijn werk. Met als enige motto van de kunstenaar: “No ghetto!”

De Grote Slak (2021), Johan Creten
© Almine Rech

MARCEL

Cycladic arrow form (1970), Hans Coper

© Phillips

KERAMIEK TREEDT BUITEN HAAR GRENZEN OP VEILINGEN

Keramik, ooit een nichesector en specialiteit voorbehouden aan een verlichte kring, werd lange tijd over het hoofd gezien door de kunstmarkt, maar heeft zich nu gevestigd als een robuuste sector met onmiskenbare sterke punten.

De beving is een aardverschuiving geworden. Een paar jaar geleden nog marginaal op de kunstmarkt, zijn de verkoopresultaten van hedendaagse keramik de afgelopen tien jaar omhooggeschoten. Lang beschouwd als het stiefkind van de beeldende kunst, biedt keramik nu aangename verrassingen in veilingzalen. “Steeds meer verzamelaars zijn geïnteresseerd in dit medium en verzamelen het,” bevestigt Delphine Guillaud van de galerie backlash in Parijs. “Het is iets minder intimiderend dan een paar jaar geleden en heeft eindelijk zijn verdiende plek gevonden.”

Gedreven door een ecosysteem dat volop in ontwikkeling is, floreert de keramiksector. Een van de laatste gespecialiseerde veilingen bij Phillips bereikte zelfs nieuwe hoogten. Op 31 oktober behaalde het veilinghuis in Londen £8,2 miljoen voor de verkoop van “Lucie Rie and Hans Coper, Exceptional Ceramics: Selections from the Estate of Jane Coper and the Former Collection of Cyril Frankel”, waarmee de hoogste schatting met 174% werd overschreden en een nieuw wereldveilingrecord werd gevestigd voor Lucie Rie met *Footed bowl* (1981), verkocht voor £330.200 (ongeveer €379.994). Het duurste werk in de veiling, Hans Coper’s *Black cycladic arrow* (1976), bracht £647,700 (ongeveer €745,373) op, nog een record voor de kunstenaar. “Dit historische resultaat markeert niet alleen een ongekend moment in de wereldwijde markt voor Britse studiokeramik, maar ook in de keramikmarkt in het algemeen,” vierde Domenico Raimondo, hoofd design bij Phillips in Europa, na de verkoop. “Deze twee buitengewone collecties hebben stukken onthuld die Lucie Rie en Hans Coper hun hele leven hebben bewaard en gekoesterd, en bieden een intieme blik in hun

esthetische verwantschap en leven. Het rotsvaste vertrouwen van verzamelaars in twintigste-eeuwse keramik is een bewijs van de zeldzaamheid en uitzonderlijke kwaliteit van deze werken.”

Dit enthousiasme wordt getemperd door Didier Delville, een specialist in hedendaagse Japanse keramik [zie p.66]: “Ik zie dat het medium nog niet erkend wordt als Schone Kunsten in de publieke opinie, maar dit langzaam aan het veranderen is met het werk van internationale galerieën. Het is nog steeds moeilijk om te spreken van exclusieve verzamelaars van keramik in België, Frankrijk en waarschijnlijk Europa. De markt ligt vooral in de Verenigde Staten, waar sinds de naoorlogse periode musea en instellingen prachtige openbare of privécollecties hebben opgebouwd, en ook in Engeland. Europese collecties zijn nog voorzichtig, en liefhebbers leven zich uit in een meer Decorative Art-context. Het gaat vaak om vakmanschap in de beste zin van het woord — Art & Craft —, met de nadruk op het creëren van een visuele impact in een interieur.”

Footed bowl (1981), Lucie Rie

Met dank aan Phillips

Geprezen pioniers

Meesters van de moderne kunst, die al vroeg keramiek veroverden vanwege hun plastische kwaliteiten die kruising van mediums en het doorbreken van genres mogelijk maakten, halen niet geheel verrassend hoge prijzen voor hun “object-sculpturen”. Zie bijvoorbeeld Pablo Picasso, wiens Grijsje uit 1953 alle records verbrijzelde door in november 2018 bij Christie’s 2,4 miljoen dollar op te halen en daarmee het duurste keramische werk op een veiling te worden. In Vallauris gaat er geen jaar voorbij zonder dat de keramiekveilingen van Parcours céramiques Picasso bovenaan de verkooplijst zetten. In mei 2023 behaalde hij het beste resultaat met €224.770 voor een *Tripod vaas* gemaakt met het Madoura atelier in 1951 tijdens de 6e “Ceramics & Mediterranean” veiling georganiseerd in het Hôtel

Belles Rives in Cap d’Antibes. Fernand Léger met zijn beroemde muurkeramiek, Paul Gauguin, Raoul Dufy, Édouard Vuillard, Georges Rouault, Salvador Dali, Marcel Duchamp... allemaal hebben ze wel eens een poging gewaagd. Voor Zao Wou-Ki en Pierre Soulages weerspiegelen hun zeldzame uitstapjes naar keramiek een hernieuwde interesse in klei onder kunstenaars van deze generatie.

De beroemde vaas van Soulages, het enige keramische werk van de grote Franse schilder, werd in 2000 gemaakt voor het presidentschap van de Franse Republiek om de trofee te worden van een Sumo Grand Prix in Japan, die in Tokio werd uitgereikt door president Jacques Chirac. “Het verschijnen van een sumovaas gemaakt in de illustere Manufacture de Sèvres is een subtiele herinnering aan de verbreding van de

kunstenaarspraktijk naar verschillende disciplines in de jaren 1970-1980,” schrijft Dominique Amoureux in zijn recente boek gewijd aan de meester van *outrenoir*. Na het tentoonstellen van het prototype van de vaas in Japan, Spanje, Groot-Brittannië en Korea en vanwege het publieke succes besloot de Manufacture de Sèvres in “2008, in overleg met de kunstenaar, tien exemplaren van dit werk te produceren. Deze beperkte oplage is nu een zeldzaamheid. *Nummer 1/10* werd in mei 2012 voor €224.491 verkocht op Artcurial.

Nog een vruchtbare samenwerking: in 2006 creëerde Zao Wou-Ki zeven porseleinen vazen bij de Bernardaud manufactuur, gevolgd door twee originele vazen uitgevoerd bij de Manufacture de Sèvres in 2008. De delicate keramische productie van Zao Wou-Ki, geschonken aan het Museum voor Moderne Kunst in Parijs door zijn weduwe, Françoise Marquet-Zao, illustreert perfect hoe de kunstenaar, door zijn keuze zijn vazen te beschilderen met Chinese penselen, zijn toe-eigening van materialen en traditionele technieken uitdrukt in een geest van voortdurende uitvinding. In 2016 werd een proefdruk van een van deze geglazuurde porseleinen vazen gemaakt met Bernardaud, *Hommage à Li-Po* (2008), verkocht voor €12.880 bij Piasa. Meer recentelijk, op 27 maart 2023, werd bij Millon de *Black dragon* vaas (2008) van Zao Wou-Ki, een genummerde porseleinen EA 4/4 uit een editie gemaakt door Bernardaud en de Marlborough Gallery, verkocht voor €6.300, onder de lage schatting van €7.000.

Een marktoverzicht

In april 2023 publiceerde Artprice een rapport getiteld *Ceramic creations on the Contemporary art auction market*. De analyse richtte zich op kunstenaars geboren na 1945 en onderzocht de resultaten van keramiekverkoop in de afgelopen tien jaar. Het rapport wees op een “gematigde” vraag gedurende deze periode, maar benadrukte een krimp aan bod, met een halvering van het jaarlijkse aantal verkochte kavels in tien jaar tijd. In dit decennium overschreden alleen Juan Munoz en Ai Weiwei de grens van \$500.000, met records die teruggaan tot 2011 voor de eerste en 2014 voor de laatste. Een andere maker van dezelfde generatie, de Amerikaan Sterling Ruby, verkocht zijn laatste keramiek tien jaar geleden op een veiling (\$31.000 voor *Ceramic — Yellow, Black, Orange*). Destijds was er veel vraag naar zijn werk op veilingen, alle technieken samen, maar die vraag is sindsdien afgenomen. De Britse kunstenaar Grayson Perry is vaker aanwezig in de veilingzaal, maar zelden met belangrijke stukken. De keramieken die hij onlangs heeft verkocht zijn kleine stukken met een waarde van slechts \$250 tot \$1.500. “Het schijnbare gebrek aan energie in de veilingmarkt mag echter niet leiden tot de overtuiging dat de huidige productie ‘stilstaat’. Integendeel, verschillende kunstenaars (vaak jonger dan 50) wakkeren het vuur van de hedendaagse keramiek weer aan,” aldus het rapport. Werken van de Amerikaan Roberto Lugo worden in de Verenigde Staten verhandeld tussen \$1.500 en \$5.000; de Oekraïense Zhana Kadyrova — vertegenwoordigd door galerie Continua — is op veilingen verkrijgbaar voor minder dan \$10.000 op veilingen; de creaties van de Japanse keramist Takuro Kuwata worden verhandeld voor minder dan \$1.500 of de steengoedwerken van de Brit Matthew Chambers zijn beschikbaar voor minder dan \$4.000 in veilingzalen.

Een dynamische markt, maar nog steeds marginaal

Ondanks de hoge kostprijzen die sommige kunstenaars uit de 20^e eeuw hebben gehaald, blijft keramiek een relatief toegankelijk medium, zelfs voor grote namen als Zao Wou-Ki, ondanks een vrij beperkt

MARKT

aanbod op de markt. Om het meer zichtbaarheid te geven, organiseren sommige huizen zoals Piasa regelmatig gespecialiseerde verkopen, zoals de verkoop gewijd aan de collectie van de Italiaanse kunstenaar Bruno Gambone in februari, waar een serie van drie sculpturen, geschat tussen €5.000 en €7.000, voor €24.700 verkocht werd. “Naast het puur decoratieve aspect is er echt enthousiasme voor moderne en hedendaagse keramische collecties. Het is een markt in ontwikkeling, wereldwijd, met steeds meer vraag en aanbod,” zei Frédéric Chambre, algemeen directeur van Piasa, bij deze gelegenheid.

In het domein van de hedendaagse keramiek duiken enkele paradoxen op. In het voorjaar van 2023 benadrukte een rapport van Artprice de robuuste gezondheid van de hedendaagse keramiekmarkt op veilingen. Tegelijkertijd werd opgemerkt dat veilingrecords in ongeveer tien jaar niet waren verbroken, “een eeuwigheid voor de hedendaagse kunstmarkt” [zie kader p.55]. Het aantal geveilde kavels is klein en de prijsklassen zijn zeer heterogeen. Slechts een honderdtal keramiekstukken gesigeneerd door hedendaagse kunstenaars wordt elk jaar geveild. Ter vergelijking: het jaarlijkse transactievolume van de tapijtsector is zes keer groter dan dat van keramiek! “Het is nu mogelijk om een belangrijk werk van een Japanse kunstenaar te verkrijgen voor een prijs die niet in de buurt komt van de ‘excessen’ van de hedendaagse kunst in het algemeen — gerechtvaardigd of niet,” merkt verzamelaar Didier Delville op. “Ik ben positief gestemd omdat ik in mijn kring interesse zie in jonge spelers op de markt die nog geen dertig jaar oud zijn!” Ondanks enkele onzekerheden in de secundaire markt, is één ding zeker: keramiek is een sector met toekomst.

Ceramic — Yellow, Black, Orange (2005), Sterling Ruby

© Christie's Images

Hommage à Li-Po (2008), Zao Wou-Ki

Met dank aan Piasa

ROMA

“KERAMIEK, EEN HEDENDAAGSE GESCHIEDENIS”

ceramic brussels is de eerste beurs in Europa die exclusief gewijd is aan keramiek. Ze weerspiegelt de groeiende belangstelling voor artisanale praktijken, die de laatste jaren door instellingen werd aangewakkerd.

Een decennium geleden was het tentoonstellen van keramische werken het domein van enkele gespecialiseerde kunstgalerieën. Dankzij het werk van kunstenaars als Johan Creten [zie p.46] is de keramiek geleidelijk uit zijn traditionele kader getreden om werken aan te bieden die volledig geïntegreerd zijn in het domein van de kunst. Dankzij de inspanningen van museuminstellingen die zich richten op hedendaagse kunst, hebben kunstenaars die dit medium gebruiken steeds meer erkenning en zichtbaarheid gekregen.

Hedendaagse herpositionering

In de jaren 80 was de hedendaagse kunstscène gericht op minimalisme en conceptuele kunst. Op het gebied van kunst, architectuur en design ging de trend in de richting van een uitgekledde esthetiek, als tegenhanger van de ambachtelijke stijl van de keramiekpraktijken uit die tijd. Christine Germain-Donnat, voormalig directeur erfgoed en collecties bij de Manufacture de Sèvres, zegt hierover: “Er was een soort ‘pottenbakkersaspect’ dat zich had aangediend en meer bij het ambacht hoorde.” De stijl leek toen op serieproducties en draaide om traditionele vormen — kommen, vazen, borden — die keramiek neigden te beperken tot zijn utilitaire dimensie.

Het waren de kunstenaars die de belangstelling voor keramiek weer aanwakkerden door het opnieuw op te nemen in het domein van de beeldende kunst, met Johan Creten als kernfiguur van de beweging: “Hij was een van de grote ambachtslieden van de heropleving van het medium”, zegt Christine Germain-Donnat. “Hij herpositioneerde keramiek op het gebied van beeldhouwkunst en wenste

altijd dat zijn werken gepresenteerd zouden worden in salons of tentoonstellingen voor hedendaagse kunst.” Net als Bernard Dejonghe, geboren in 1942, die met zijn sculpturen zowel glas als klei bewerkt, of Anne Barres, geboren in 1938, die grote keramische wandstukken maakt, gaf Johan Creten een nieuwe impuls aan zijn collega's om het medium in een hedendaagse context te gebruiken.

Deze kunstenaars produceren objecten die verder gaan dan gebruiksvoorwerpen door het aanbieden van sculpturen, aan de muur hangende stukken, installaties en nog veel meer. Dergelijke werken trokken geleidelijk de aandacht van instellingen en museumcuratoren zoals Christine Germain-Donnat. Begonnen met klassieke oude keramiek en daarna faïence uit de 17^e en 18^e eeuw, raakte ze al snel geïnteresseerd in hedendaagse producties.

Museumcollecties nieuw leven inblazen

Door toedoen van conservatoren die gevoelig zijn voor het medium doet hedendaagse keramiek zijn intrede in musea. Christine Germain-Donnat,

3D Keramisch printen

3D keramiek printers verschenen ongeveer tien jaar geleden. De techniek is aanvullend en houdt in dat er laag voor laag componenten worden geproduceerd die op elkaar worden aangebracht totdat het gewenste object is gevormd. Dit is een van de digitale hulpmiddelen die kunstenaar Michel Paysant gebruikt. In zijn werk mengt hij kunst, wetenschap en technologie, waarbij hij nanotechnologieën, neurowetenschappen en ambachtelijke vormen — zoals glas, weven... en keramiek — als gelijkwaardig behandelt. Deze disciplines verkent hij op verschillende manieren in het onderzoekslaboratorium dat hij heeft opgezet aan de École Nationale Supérieure d'Art et de Design de Limoges (ENSAD). “Keramiek bestaat al heel lang. Maar het is interessant om na te denken over de positie van digitale gereedschappen in traditionele technieken en om de rol van nieuwe technologieën in twijfel te trekken,” vertelt hij. Voor hem sluiten de praktijken elkaar niet uit: deze nieuwe technologieën dienen als doorgeefluik en maken de productie mogelijk van complexere vormen die niet op traditionele wijze konden worden gemaakt. Hij wijst echter op de huidige afwezigheid van 3D-keramiek op tentoonstellingen en beurzen. Terwijl ambachtelijke technieken een sterke comeback maken, zouden digitale gereedschappen juist het verdwijnen van de hand van de kunstenaar kunnen betekenen. “Er is misschien een wantrouwen tegenover digitale technologie,” geeft Michel Paysant toe. Al verduidelijkt hij: “maar zelfs een 3D-printer, die een op de computer ontworpen stuk produceert, vereist constante aandacht. We begeleiden het fabricageproces en de gevoelige benadering, en de relatie met het materiaal blijft absoluut gelijkwaardig aan traditionele technieken.”

gedaan evenals van de creativiteit van kunstenaars uit hun tijd. Bij haar aantreden was de uitdaging opnieuw om de collecties nieuw leven in te blazen door te proberen stukken van hedendaagse kunstenaars te verwerven.

Keramiek verjongen

Door hedendaagse werken in museumcollecties op te nemen en door tentoonstellingen te organiseren die uitsluitend aan keramiek zijn gewijd, wekken instellingen ook de belangstelling van het publiek. Dit helpt bij het introduceren van de praktijk en de technieken, de productiewijzen, de creatieve mogelijkheden... Christine Germain-Donnat herinnert zich haar jaren in het keramiekmuseum van Rouen: “Ik zag dat mensen belangstelling kregen voor dit materiaal dat ze niet kenden. Het is fascinerend om mensen de kneepjes van het vak te leren, de manier van bakken bijvoorbeeld, of om te laten zien dat porselein reageert en krimpt.”

Hetzelfde deed ook de tentoonstelling “The Flames: The Age of Ceramics” in het Museum voor Moderne Kunst in Parijs van oktober 2021 tot februari 2022. Na “Decorum” in 2013 (gewijd aan wandtapijten) en “Medusa” in 2017 (gewijd aan sieraden), was “The Flames” het derde deel van een project dat zich richtte op ambachtelijke praktijken. De tentoonstelling toonde voorwerpen van het neolithicum tot nu en omvatte ook stukken van hedendaagse kunstenaars. En omdat het een nieuw perspectief bood op objecten en technieken die tot dan toe niet als hedendaags of onderdeel van de beeldende kunst werden beschouwd, had het evenement een grote impact op de institutionele erkenning van keramiek.

nu aan het roer van het Museum voor Jacht en Natuur in Parijs, had in de jaren 2000 de leiding over het Museum voor Schone Kunsten en het Keramiekmuseum in Rouen. Ze herinnert zich: “Het doel was om het museum nieuw leven in te blazen omdat het gewijd is aan de keramiek van het Grand Siècle. Ik besloot daarom om hedendaagse creaties te introduceren door hedendaagse werken tentoon te stellen.” De curator kocht stukken aan van Carole Chebron of Dominique Angel en organiseerde in 2006 een tentoonstelling met de titel “Keramische fictie”. Deze tentoonstelling toonde met name werken van hedendaagse kunstenaars — waaronder bijvoorbeeld La grande vague van Johan Creten — die in de

Manufacture de Sèvres waren gemaakt voor een tentoonstelling in het Louvre eerder dat jaar, van december 2005 tot februari 2006, getiteld “Counterpoint, From the object of art to sculpture, Contemporary Porcelains”.

Tussen 2016 en 2019 stond Christine Germain-Donnat aan het hoofd van het museum van de Manufacture de Sèvres, een Franse internationale instelling die de porseleinfabriek van Sèvres — actief sinds de 18e eeuw — en het nationale keramiekmuseum — opgericht in de 19e eeuw — combineert. De fabriek was al sinds de 19e eeuw geïnteresseerd in hedendaagse producties: het doel was om haar ambachtslieden voorbeelden te geven van wat er elders werd

In Sèvres is de collectie absoluut fantastisch. Het was interessant om de mooiste stukken te laten zien, aangezien de collectie er ongeveer 50.000 bevat, en om deze collectie te verrijken. Ik wilde nieuwe wegen inslaan; ik heb veel hedendaagse kunst gekocht.

— *Christine Germain-Donnat*

Christine Germain-Donnat

Met dank aan Musée de la Chasse et de la Nature

Huidige praktijken

Christine Germain-Donnat merkt zelfs een belangrijke verandering op. “Ik zie dat keramiek vandaag de dag essentieel is geworden. Ik kan me geen hedendaagse kunstbeurs meer voorstellen zonder keramiek. Video daarentegen is bijna verdwenen”, merkt ze op. Samen met wandtapijten heeft keramiek zich inderdaad geleidelijk gevestigd in de hedendaagse sfeer, op tentoonstellingen, salons en kunstbeurzen. Een weerspiegeling van een groeiende belangstelling voor ambachtelijkheid van zowel het publiek als kunstenaars, lijkt deze trend te zijn versneld na Covid, met een behoefte om terug te keren naar de materiële aspecten van objecten.

“De kunstenaars die vandaag de dag keramiek beoefenen noemen zichzelf zelden ‘keramisten’”, merkt de directeur van het Museum voor Jacht en Natuur op. Ze zijn nu eerder beeldend kunstenaars, de grenzen tussen beeldhouwkunst, installatie en keramiek zijn weggevallen. Deze bevrijding toont steeds meer monumentale werken, “eerder stukken op zich en minder installaties dan vroeger of keramiek-video duo’s”, vervolgt Christine Germain-Donnat. Zij voegt toe: “Vijf of zes jaar geleden zag ik veel meer zeer fragiele stukken, delicate dingen, afdrukken... Vandaag stellen kunstenaars robuuste, grandioze, in zekere zin geruststellende werken voor. Ik zou bijna zeggen ‘tastbaar’. Er is zowel een technische zoektocht als vaak een gevoel voor schaal.”

De werken die worden tentoongesteld door de galerieën van ceramic brussels getuigen van de diversiteit van de hedendaagse keramiek, die steeds meer openstaat voor nieuwe vormen en technieken. Vandaag de dag is één ding zeker, het medium zit boordevol met een oneindigheid aan creatieve mogelijkheden die nog verkend moeten worden.

Foto Sophie Lloyd. © Musée de la Chasse et de la Nature

GALLERY

Paysage Niçois I (1993), Johan Creten

Foto Bert de Leenheer. Met dank aan Galerie Transit

STEMMEN VAN KERAMIEK

Met hartstocht en vastberadenheid pleiten ze voor de erkenning van het medium. De galerieën van ceramic brussels spreken over hun passie voor keramiek en de kunstenaars die dit medium tot leven brengen.

Meer dan zestig galerieën hebben gereageerd op de oproep van de eerste editie van ceramic brussels met een voelbaar enthousiasme. Of ze nu generalistisch of gespecialiseerd zijn, zich richten op opkomend talent of bekende namen in de hedendaagse kunst, de deelnemende galerieën zetten alles op alles om hun selecties samen te stellen. Voor allen is dit een primeur: zij zijn gewend om op internationale beurzen voor hedendaagse kunst te staan maar krijgen nu de kans om uitsluitend keramiek te presenteren. Dat is een groot verschil met hun gebruikelijke presentatie van schilderijen of beeldhouwwerken. Een aantal getuigenissen uit de startblokken van de voorbereiding van de beurs.

**Bert de Leenheer, Transit Gallery (Mechelen, België):
“Dankzij ceramic brussels zijn we ons bewust geworden van de impact van keramiek op kunstenaars”**

“In onze 35 jaar als galerie hebben tien kunstenaars keramiek in hun werk verwerkt. Voornamelijk Johan Creten, voor wie keramiek de essentie van zijn oeuvre is, een keuze van bij het begin van zijn carrière. Dan is er Mehdi-Georges Lahlou, die pas sinds kort maar wel steeds vaker en op verrassende wijze keramiek gebruikt. Van Johan Creten hebben we echter maar een paar solotentoonstellingen puur keramiek in onze galerie gehad. We hebben nog geen tentoonstellingen georganiseerd met keramiek als uitgangspunt, maar we zijn wel geïnspireerd. Dankzij ceramic brussels realiseerden we ons de impact van keramiek op onze kunstenaars. Tot nu toe kennen we geen verzamelaars die alleen voor keramiek kiezen, maar we willen laten zien hoe gevarieerd en rijk het medium kan zijn in het werk van elke kunstenaar die openstaat voor verschillende

technieken en materialen. Onze stand voor ceramic brussels zal een historisch vormgegeven ruimte zijn, met werken van Thomas Huber, Nikita Kadan, Jenny Watson en Kocheisen & Hullman, maar ook recente werken van Michael Sailstorfer. Belgische kunstenaars die keramiek complementair gebruiken zijn Christophe Terlinden, Bram Van Meervelden en Herman Van Ingelgem.”

Claudine Papillon, Galerie Papillon (Parijs): “Ik maak geen hiërarchie tussen technieken”

“Ik associeer het gebruik van een techniek of materiaal niet met een trend. Kunstenaars komen in aanraking met verschillende media. Persoonlijk zie ik geen hiërarchie tussen technieken. Ik kan keramiek net zo makkelijk tentoonstellen als video. In 2001 had ik een keramiekstand op FIAC met Elsa Sahal, Erik Dietman, Françoise Vergier en Johan Creten. In die tijd werd het gezien als een passé materiaal, verward met pottenbakkerij en een ‘verzameling komen’. Het is interessant om te zien hoe de percepties van kijkers en verzamelaars zijn veranderd. Volgens sommigen is

keramiek breekbaar, maar ik heb ook bronzen zien vallen en beschadigd zien raken! Het is allemaal relatief... Keramiek past goed in een interieur.”

“Elsa Sahal, die we in Brussel laten zien, uit zich bijna volledig in keramiek, en heeft een uitgesproken smaak voor het materiaal en het modelleren. We werken al meer dan 25 jaar samen. Ik leerde haar kennen als student van Erik Dietman aan de Beaux-Arts aan het einde van zijn leven [Claudine Papillon is de weduwe van de kunstenaar, red]. In die tijd was ik bezig met het opzetten van een tentoonstelling genaamd ‘Works of All Hairs’, en Elsa mengde van alles, waaronder haren, in haar keramiek! Erik zelf had twee keramiekperiodes. De eerste was in de jaren 80, geïnspireerd op een souvenir- en aardewerkwinkel in Italië, wat leidde tot een serie met de naam *Mr Potter’s Nightmare*, omdat hij een nachtmerrie werd voor de pottenbakker door de helft van zijn werk te vernietigen! Zijn tweede keramiekperiode kwam later, toen hij samenwerkte met CIRVA in Marseille. De directeur van Beaux-Arts nodigde hem uit omdat ze wel ovens en een keramiekstudio hadden, maar geen leraar. Erik accepteerde, benieuwd naar een nieuwe uitdaging. Hij maakte een nieuwe serie waarbij de aanwezigheid van kleibroden voelbaar is. In een prachtige tekst vertelt hij over de mishandeling van deze klei, hoe hij ermee gooide en het vertrapte, maar kunstenaars worstelen vaker met het materiaal!”

Delphine Guillaud, backlash Gallery (Parijs): “Een spannend en veelbelovend medium voor de toekomst”

“Hedendaagse kunstenaars benaderen keramiek zonder voorbehoud en zonder barrières, en dat is verfrissend. Het is duidelijk dat alles mogelijk is en dat er geen grenzen zijn, ondanks de uitdagende en kwetsbare aard van het medium. Natuurlijk komen er veel voorzorgsmaatregelen bij kijken, maar de huidige generatie gaat vrijuit met haar ideeën en projecten. Verre van trends, pakken hedendaagse kunstenaars biscuit, porselein of

aardewerk aan met dezelfde ijver als steengoed of terracotta. Het is opwindend en veelbelovend voor de toekomst. Er zijn steeds meer residenties voor kunstenaars gewijd aan keramiek, wat geweldig is! De galerie vertegenwoordigt verschillende kunstenaars voor wie deze praktijk centraal staat. We hechten er evenveel belang aan als aan ‘traditionele’ media zoals schilderen of tekenen. Onder de kunstenaars die de galerie vertegenwoordigt, zijn er drie die keramiek ijverig beoefenen. France Bizot maakt bijvoorbeeld talrijke keramische series en beheerst de techniek even meesterlijk als het tekenen. Het komt ook vaak voor dat een solotentoonstelling voornamelijk keramiek bevat, zoals bij de Franse kunstenaar Florian Mermin of de Mongoolse kunstenaar Odonchimeg Davaadorj, aan wie we onze stand op ceramic brussels wijden. Florian Mermins fascinatie voor keramiek komt voort uit de griezelige vreemdheid van oude en hedendaagse verhalen, van Charles Perrault tot Tim Burton, waarvan de werelden tot leven komen in drie dimensies. Odonchimeg Davaadorj werkt al jaren met keramiek en gebruikt de techniek om het Mongoolse erfgoed uit haar kindertijd over te brengen. Sjamanistische geesten en steppenlandschappen vormen haar artistieke universum.”

Thomas Ghaye, Galerie La peau de l’Ours (Elsene): “Met keramiek kunnen mediums worden gekruist”

“Keramiek is een onderdeel van onze galerie sinds de oprichting in 2007 en maakt een belangrijk deel uit van onze programmering, een deel dat in de loop der jaren alleen maar is toegenomen. Ik heb een persoonlijke interesse ontwikkeld in dit medium en het gebruik ervan door kunstenaars die ik vertegenwoordig. Voor veel van hen is het het favoriete medium. Waarom? Misschien omdat keramiek hen in staat stelt om te verkennen wat ik ‘het hol’ noem, het object-hol, het sculpturale-hol. Het vormt een rode draad in de recente tentoonstellingen

die ik heb gedaan. We hebben vaak te maken met werken die inspelen op de poreusheid van het medium, want keramiek bevindt zich op het snijvlak van genres en raakt aan verschillende stijlen, designs, beeldhouwkunst, meubels, decoratieve kunst, installaties. Het is aan de kijker om te beslissen of hij naar een sculptuur of een kruk kijkt. Studio Biscuit bijvoorbeeld, momenteel tentoongesteld in de galerie, is een duo dat speelt met deze enigszins vage grenzen. Ze werken met extrusie en maken hun eigen CNC mallen om stadsmeubilair, leuning, banken, straatlantaarns te herinterpreteren, die ze vervormen tot unieke stukken, waardoor de grens tussen objecten en sculpturen vervaagt. Ann Rikkers boetseert haar klei direct op de grond om indrukken te maken van een plek en zet ze dan weer in elkaar alsof ze metalen stukken last. Het is een wat grove constructie, heel anders dan keramiek uit één stuk. De praktijk van Safia Hijos is weer anders. Ze werkt niet aan het object, maar eerder aan de geschiedenis van keramiek en wat het oproept. Planten en lianen, soms meters lang, komen tevoorschijn uit plafonds en muren. Het is heel krachtig en ik zou graag al deze variëteiten van hedendaagse keramische expressies willen laten zien op ceramic brussels.”

Didier Delville, Delville’s collectie oosterse kunst (Brussel): “De kunst van Japanse keramiek is geworteld in zowel geschiedenis als innovatie”

“Twintig jaar geleden startte ik een Japanse collectie en in 2019 ging ik op zoek naar eigentijdse Japanse keramisten. Hedendaagse Japanse keramiek is vaak fascinerend vanwege de spanning tussen het vereren van een diepgewortelde traditionele praktijk en de even dwingende wens om te innoveren. Er zijn maar weinig kunstvormen waar het ontzag en de last van het verleden zo duidelijk aanwezig zijn, maar toch zo evident zichtbaar zijn in de huidige mogelijkheden. Het resultaat kan een verzoening van verleden en heden zijn. De werken die ik verzamel zijn

Claudine Papillon
Met dank aan Galerie Papillon

Vincent Sator
Met dank aan Galerie Sator

Tulumba (2022), Studio Biskt

Foto Alexandra Colmares. Met dank aan La Peau de l'Ours

afkomstig van de meest opmerkelijke Japanse kunstenaars — en dus ruim vertegenwoordigd in musea. Ze bieden een uniek perspectief op het Japan van vandaag. Deze werken weerspiegelen de diversiteit van de moderne Japanse keramiek. Het is duidelijk dat kunstenaars zich niet laten beperken door specifieke technieken of traditionele vormen en formaten. In deze context is het duidelijk dat de besten onder hen hun leven wijden aan dit medium. Het is moeilijk om je iets anders voor te stellen. Ik voel me aangetrokken tot de sereniteit en balans van Japanse kunst. De keramische kunst is verankerd in de geschiedenis en tegelijkertijd vernieuwend. Er is een sober en zeer weloverwogen gebruik van lijn dat eenvoudig lijkt, maar toch is de techniek ongelooflijk complex, nobel en heroïsch. Het is een soort paradox dat eenvoud ongelooflijk rijk kan zijn. Mijn keuzes vinden een balans tussen die twee. Voor mij, levend met Japanse kunst, zie ik het werk niet per se als functioneel, maar als een element van schoonheid in een ruimte, als een leeg canvas voor de verbeelding. Het biedt niet alleen een esthetisch perspectief, maar ook een filosofisch perspectief waarbij ik de werken met elkaar in dialoog laat gaan. Er moet een nieuwe context voor Japanse werken worden gecreëerd. Met dit aspect experimenteer ik in 'The Delville Collection', een integraal onderdeel van mijn leven. Met Japan is er een terugkerend thema van de natuurlijke wereld, en wanneer dit raakt aan de expressionistische abstractie van materiaal, ontstaat er vrijelijk kunst, zonder barrières."

Vincent Sator (Sator Gallery, Romainville): "ceramic brussels is het ultieme bewijs van de erkenning van het medium"

"De toenemende erkenning van keramiek als zodanig in de moderne kunstwereld is evident. De beurs ceramic brussels is daar het ultieme bewijs van. Aarde is lang beschouwd als een arm materiaal en het medium

werd gedegradeerd tot decoratieve kunst. Bovendien maakte het utilitaire aspect van het object het in de ogen van sommigen minder nobel. Sinds ongeveer een decennium wordt keramiek echter erkend als een volwaardige kunstvorm. De kunstmarkt is soms een beetje cynisch. Ze is altijd op zoek naar nieuwigheid, nieuwe vormen, nieuwe trends. Kortom, nieuwe aders om uit te buiten, maar niet noodzakelijkerwijs om de juiste redenen... Laten we niet vergeten dat in Europa de cultuur van het picturale erfgoed machtig is. Als we een parallel trekken met de fotografie, dan zien we dat deze in de Verenigde Staten al veel eerder werd erkend als een volwaardig medium.

De verzamelaars met wie ik werk zijn meer gericht op een verlangen naar het werk dan op het in twijfel trekken van de winstgevendheid ervan op de lange termijn. Voor hen is de vraag of het werk keramisch is of niet irrelevant."

"In ieder geval staan keramische kunstenaars tegenwoordig beter aangeschreven. Net als fotografie en tekenen wijden sommigen zich er uitsluitend aan, anderen vermengen het met andere praktijken. Dit is het geval met Christian Gonzenbach, die we presenteren op ceramic brussels. Hij werkt voornamelijk met keramiek, maar voor meer substantiële installaties combineert hij het met hout of metaal."

3 vragen aan... Gwenvael Launay

Gwenvael Launay is directeur van Almine Rech Gallery in Brussel.

Hoe gebruiken hedendaagse kunstenaars keramiek vandaag de dag?

Keramiek is in de loop van de geschiedenis sterk geëvolueerd. Tegenwoordig hebben kunstenaars verschillende benaderingen ontwikkeld en sommigen, zoals Johan Creten, hebben het omarmd als een centraal element van hun praktijk vanaf het begin van hun carrière. Toen Pablo Picasso in 1947 in Vallauris met keramiek begon te werken, naast zijn zeer rijke en gevarieerde werk (schilderijen, beeldhouwwerken, tekeningen, gravures...), dompelde hij zichzelf onder in een nieuwe wereld waarmee hij bijdroeg aan de verspreiding van deze praktijk en aan het werken in een gemeenschap. Vandaag de dag maken kunstenaars nog steeds keramiek als aanvulling op en zonder onderscheid van hun schilderkunst, zoals Miquel Barceló of Jean-Baptiste Bernadet.

Welke plaats neemt keramiek in bij Almine Rech?

We hebben verschillende kunstenaars die met keramiek werken en in 2018 organiseerden we in New York een tentoonstelling die exclusief aan dit medium was gewijd: "By Fire, Ceramic Works". Deze tentoonstelling bracht historische kunstenaars samen zoals Pablo Picasso, Lucio Fontana, Günther Förg, Wifredo Lam, Joan Miró, en hedendaagse kunstenaars zoals Claire Tabouret, Betty Woodman, Julian Schnabel, Ron Nagle.

Welke kunstenaars zou u presenteren op ceramic brussels?

We presenteren keramiek van Johan Creten, met wie we al meer dan tien jaar samenwerken en die de mecenas is van deze eerste editie van de beurs [zie p.46]. Het is voor ons een eer om zijn werk te presenteren, vooral in deze context, want Johan Creten is een Belgische kunstenaar die al sinds de jaren 1990 met keramiek werkt, een tijd waarin dit medium veel minder in zwang was. Sindsdien is zijn werk internationaal erkend en tentoongesteld in tal van musea. Momenteel heeft hij drie sculpturen in de permanente collecties van het Musée d'Art moderne de Paris en een groep "Points of Observation" in de Dufy-zaal van hetzelfde museum.

Didier Delville

© Karima Hajji. Met dank aan Delville Oriental Art

PASSIE VOOR KUNST?
ABONNEER U OP AMA.

Het is gratis!

subscribe.artmediaagency.com

Organisez vos événements privés ou professionnels dans le cadre unique d'un des plus beaux Châteaux de Provence...

Château de Valmousse

04 42 57 20 08

Château de Valmousse
13410 Lambesc

info@valmousse.com

www.valmousse.com